

ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὐχὶ νομίμως ὑπῆρχον πολλοὶ μετέχοντες τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Εἶχε δὲ καθεμία πολιτικὴ μερὶς τὴν ὀνομασίαν τῆς ἀπὸ τοῦς τόπους τοῦς ὁποίους ἐκαλλιέργουν οἱ ὄπαδοί της.

Τυραννία Πεισιστράτου.

ΧΙΥ. Ὁ Πεισίστρατος δὲ φαινόμενος νὰ εἶναι ἐξόχως φίλος τοῦ λαοῦ καὶ ἔχων μεγάλως εὐδοκιμήσει εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Μεγαρέων, κατώρθωσε τραυματίσας σοβαρῶς εἰς διάφορα μέρη τὸν ἑαυτὸν του νὰ πείσῃ ὅλον ὁμοῦ τὸν λαὸν ὅτι αὐτὰ (τὸν τραυματισμὸν δηλαδὴ) εἶχε πάθει ἀπὸ τοῦς ἀντιθέτους, ὥστε νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν σωματοφυλακὴ, προτείναντος τὸ σχετικὸν ψήφισμα τοῦ Ἀριστίωνος. Λαβὼν δὲ τοῦς ὀνομαζομένους ροπαλοφόρους καὶ μετ' αὐτῶν στραφεὶς ἐναντίον τοῦ λαοῦ κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν, κατὰ τὸ τριακοστὸν δεῦτερον ἔτος μετὰ τὴν θέσπισιν τῶν νόμων, ἐπὶ Κωμέου ἀρχοντος. 2. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Σόλων, ὅτε ὁ Πεισίστρατος ἐζήτησε σωματοφυλακὴν ἀντέκρουσέτην αἴτησιν καὶ ὅτι εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ἄλλων μὲν ἦτο σοφώτερος, ἄλλων δὲ ἀνδρειότερος· διότι ὅσοι μὲν¹ ἀγνοοῦν ὅτι ὁ Πεισίστρατος ἐπιδιώκει νὰ γίνῃ τύραννος, ἀπ' αὐτοῦς εἶναι σοφώτερος, ὅσοι δὲ γνωρίζοντες τοῦτο τηροῦν σιωπὴν, ἀπ' αὐτοῦς εἶναι ἀνδρειότερος². Ἀφοῦ δὲ λέγων αὐτὰ δὲν κατώρθωσε νὰ πείσῃ τὸν λαόν, ἀφαιρέσας ἀπ' ἐπάνω του τὰ ὄπλα (καὶ κρεμάσας) πρὸ τῶν θυρῶν (τῆς οἰκίας του) εἶπεν ὅτι αὐτὸς μὲν εἶχε παράσχει βοήθειαν εἰς τὴν πατρίδα ὅσον τοῦ ἦτο δυνατόν, διότι τότε πλέον ἦτο πολὺ γέρον, ἔχει δὲ τὴν ἀξίωσιν καὶ οἱ ἄλλοι τοῦτο νὰ πράξουν. 3 Ὁ Σόλων λοιπὸν τότε τίποτε δὲν κατώρθωσεν ἐπιμόνως συμβουλεύων. Ὁ δὲ Πεισίστρατος καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἐκυβέρνησα τὰ κοινὰ κατὰ τρόπον πολιτείας μᾶλλον παρήγορον παρὰ αὐταρχικῶς τυραννικόν. Ἐνῶ δὲ ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀρκετὰ στερεωθῆ ἡ ἐξουσία του, συνενωθέντες οἱ περὶ τὸν Μεγακλέα καὶ τὸν Λυκοῦργον ἐξεδίωξαν αὐτὸν κατὰ τὸ ἕκτον ἔτος μετὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀνοδὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐπὶ ἄρ-

χοντος Ἡγησίου. 4 Κατὰ τὸ δωδέκατον δὲ ἔτος μετὰ ταῦτα πανταχόθεν στενοχωρούμενος ὁ Μεγακλῆς ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου μερίδος, πάλιν ἀποστείλας πρὸς συμβιβασμὸν κήρυκα πρὸς τὸν Πεισίστρατον, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ λάβῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του ὁ Πεισίστρατος, ἐπανάφερεν αὐτὸν κατὰ τρόπον παλαιῖκόν καὶ πολὺ ἀπλοϊκόν. Διότι διαδώσας προηγουμένως σπερμολογίαν ὅτι τάχα ἡ Ἀθηναῖα ἐπανάφερε τὸν Πεισίστρατον, ἐξευρὼν μίαν γυναῖκα ὠραίαν καὶ μεγαλόσωμον, καθὼς μὲν λέγει ὁ Ἡρόδοτος ἀπὸ τὸν δῆμον Παιανιέων, καθὼς δὲ μερικοὶ ἄλλοι λέγουν ἀπὸ τὸν δῆμον Κωλυττοῦ, δούλην ἀπὸ τὴν Θυράκην¹ πωλοῦσαν στεφάνους, ἣ ὅποια ὠνομάζετο Φύη, στολίσας δὲ αὐτὴν μὲ στολισμὸν ἀπομιμούμενον τὴν θεὰν τὴν ἔφερεν ἐντὸς τῆς πόλεως μαζὶ με αὐτόν, καὶ ὁ Πεισίστρατος εἰσήρχετο ἐπάνω εἰς ἄρμα, ἐπὶ τοῦ ὀπίου, μὲ πλήρη πανοπλίαν, πλησίον αὐτοῦ ἕστηκετο ὀρθὴ ἡ γυναῖκα, οἱ δὲ πολῖται προσκυνοῦντες τὸν ὑπεδέχοντο μὲ θαυμασμόν.

XV. Ἡ πρώτη λοιπὸν ἐπάνοδος εἰς τὴν πόλιν ἔγινε κατὰ τοιοῦτον τρόπον. Μετὰ ταῦτα δέ, ἀφοῦ δευτέραν φορὰν ἔπεσεν ἀπὸ τὴν ἀρχήν, κατὰ τὸ ἕβδομον ὡς ἔγγιστα ἔτος ἀπὸ τῆς ἐπανόδου του, — ὄχι διότι πολὺν καιρὸν τότε διετήρησε τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ διότι δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ σύζυγόν του τὴν θυγατέρα τοῦ Μεγακλέους —, φοβηθεὶς καὶ τὰς δύο πολιτικὰς μερίδας ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πόλιν κρυφά. 2 καὶ πρῶτον μὲν κατόκισεν αὐτὸς μὲ τοὺς ἰδικούς του πλησίον τοῦ Θερμαίου κόλπου ἐν μέρος τὸ ὅποιον ὠνομάζεται Ῥαίκηλος, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τοὺς πλησίον εἰς τὸ Πάγγαιον (ὄρος) τόπους, ἀφ' ὅπου, κερδήσας χρήματα καὶ προσλαβὼν μισθωτοὺς στρατιώτας, ἔλθων εἰς Ἐρέτριαν πάλιν κατὰ τὸ ἐνδέκατον ἔτος ἐπεχείρησε κατ' ἀρχὰς νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς βίας, μὲ τὴν πρόθυμον βοήθειαν πολλῶν μὲν ἄλλων, μάλιστα δὲ τῶν Θηβαίων καὶ τοῦ Λυγδάμιδος τοῦ Νάξιου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῆς τάξεως τῶν ἱππέων τῶν κυριαρχούντων εἰς τὴν Ἐρέτριαν. 3 Νικήσας δὲ εἰς τὴν μάχην τῆς Παλληνίδος³ καὶ καταλαβὼν τὴν ἀρχήν καὶ ἀφαιρέσας τὰ ὄπλα τοῦ λαοῦ, κατέλαβε στερεὰ πλέον τὴν ἐξουσίαν ὡς τύραννος⁴ καὶ κυριεύσας τὴν Νάξον ἐγκατέστησεν ἐκεῖ ἄρχοντα τὸν Λύγδαμον.

4 Ἀφήρεσε δὲ τὰ ὄπλα τοῦ λαοῦ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον. Προσκαλέσας εἰς τὸ Θησεῖον ἔνοπλον συνάθροισιν τοῦ λαοῦ ἤρχισε

σιάζειν ἐπεχείρει, καὶ [χρόνον μὲν ἠκκλησί]ασε ^{1*}· μικρόν· οὐ φασκόντων δὲ κατακούειν, ἐκέλευσεν αὐτοὺς προαναβῆναι πρὸς τὸ πρόπυλον τῆς ἀκροπόλεως, ἵνα γεγωνῆ· μᾶλλον. Ἐν ᾧ δ' ἐκεῖνος διέτριβε δημηγορῶν, ἀνελόντες οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι τὰ ὄπλα, καὶ κατακλείσαντες εἰς τὰ πλησίον οἰκήματα τοῦ Θησείου, διεσήμηναν ἐλθόντες πρὸς τὸν Πεισιστράτον. 5 Ὁ δέ, ἐπεὶ τὸν ἄλλον λόγον ἐπετέλεσεν, εἶπε καὶ περὶ τῶν ὄπλων τὸ γεγονός ὡς οὐ· χρὴ θαυμάζειν οὐδ' ἀθυμεῖν, ἀλλ' ἀπελθόντας ἐπὶ τῶν ἰδίων εἶναι, τῶν δὲ κοινῶν αὐτὸς ἐπιμελήσεσθαι πάντων.

ΧVI. Ἡ μὲν οὖν Πεισιστράτου τυραννίς ἐξ ἀρχῆς τε κατέστη τοῦτον τὸν τρόπον καὶ μεταβολὰς ἔσχε τοσαύ· τας. 2 Διώκει δ' ὁ Πεισιστράτος, ὥσπερ εἴρηται, τὰ περὶ τὴν πόλιν μετρίως καὶ μᾶλλον πολιτικῶς ἢ τυραννικῶς· ἔν τε γὰρ τοῖς ἄλλοις φιλόανθρωπος ἦν καὶ πρᾶος καὶ τοῖς ἀμαρτάνουσι συγγνωμονικός, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἀπόροις προεδάνειζε χρήματα πρὸς τὰς ἐργασίας, ὥστε διατρέφεσθαι γεωργοῦντας. 3 Τοῦτο δ' ἐποίει δυοῖν χάριν, ἵνα μήτε ἐν τῷ ἄστυ διατρίβωσιν ἀλλὰ διεσπαρμένοι κατὰ τὴν χώραν, καὶ ὅπως εὐποροῦντες τῶν μετρίων καὶ πρὸς τοῖς ἰδίοις ὄντες μήτ' ἐπιθυμῶσι μήτε σχολάζωσιν ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν. 4 Ἄμα δὲ συνέβαινε αὐτῷ καὶ τὰς προσόδους γίνεσθαι μείζους ἐξεργαζομένης τῆς χώρας· ἐπράττετο γὰρ ἀπὸ τῶν γιγνομένων δεκάτην. 5 Διὸ καὶ τοὺς κατὰ δήμους κατεσκεύασε δικαστάς, καὶ αὐτὸς ἐξῆει πολλάκις εἰς τὴν χώραν, ἐπισκοπῶν καὶ διαλύων τοὺς διαφορομένους, ὅπως μὴ καταβαίνοντες εἰς τὸ ἄστυ παραμελῶσι τῶν ἔργων. 6 Τοιαύτης γὰρ τινος ἐξόδου τῷ Πεισιστράτῳ γιγνομένης συμβῆναι φασὶ τὰ περὶ τὸν ἐν τῷ Ἰμμητιῷ γεωργοῦντα τὸ κληθὲν ὕστερον χωρίον ἀτελές.

1*) Τοῦ κειμένου αἱ λ. ἐφθαρμέναι συνεπληρώθησαν κατὰ μὲν Tyrrell, Gerz [ἐπίτηδες δ' ἐφώνη]σεν, κατὰ δὲ Κόντον [τῆς δὲ φωνῆς ἐχάλα]σεν (εὐλογώτερον).

1) Οἱ δικασταὶ ἐκεῖνοι περιερχόμενοι τοὺς δήμους ἐδίκαζαν μέχρι ποσοῦ 10 δραχμῶν καὶ ἔκαμναν προανακρίσεις ἐπὶ τῶν ἄλλων ὑποθέσεων. Ἦσαν ἀνάλογοι τῶν τώρα περιοδεούντων εἰρηνοδικῶν.

νά ὁμιλῆ ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπ' ὀλίγον μὲν χρόνον ὠμίλησε· ὅτε δὲ ἐφώνησαν ὅτι δὲν ἀκούουν καλά, ἐπρότεινεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἀναβοῦν μαζί του εἰς τὸ πρόπυλον τῆς ἀκροπόλεως, διὰ ν' ἀγορεύσῃ πλέον δυνατά. Ἐνῶ δὲ ἐκεῖνος ἐξηκολούθει ἀγορεύων πρὸς τὸν λαόν, ἀφαιρέσαντες οἱ ἐπίτηδες ὑπ' αὐτοῦ βαλμένοι τὰ (ἀποτεθειμένα) ὄπλα καὶ εἰς τὰ πλησίον τοῦ Θησείου οἰκήματα ἀσφαλῶς φυλάξαντες ἀνήγγειλαν τοῦτο ἐλθόντες πρὸς τὸν Πεισίστρατον. Ὁ Ἐκεῖνος δέ, ἀφοῦ συνεπλήρωσε τὴν ἄλλην του ἀγόρευσιν, εἶπε καὶ διὰ τὰ ὄπλα τὸ ὅτι εἶχε γίνεαι καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποροῦν δι' αὐτὸ οὔτε νὰ δυσανασχετοῦν, ἀλλ' ἀπελθόντες νὰ φροντίζουν διὰ τὰς ἰδιωτικὰς των ὑποθέσεις, διὰ δὲ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ὅλας, αὐτὸς θὰ λάβῃ φροντίδα.

XVI. Ἡ τυραννὶς λοιπὸν τοῦ Πεισιστράτου ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεώς της ἰδρῦθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τόσας ὑπέστη μεταβολάς. 2 Ἐνήργει δὲ τὴν διοίκησιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ὁ Πεισίστρατος, ὅπως ἐλέχθη, κατὰ μετριοπαθῆ τρόπον καὶ μετὰ πολιτικότητος μᾶλλον παρὰ ἀπολυταρχικῶς· διότι καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἦτο φιλάνθρωπος καὶ ἡμερος καὶ εἰς τοὺς ὑποπίπτοντας εἰς παραβάσεις παρεῖχε συγχώρησιν· μάλιστα δὲ καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς ἔδιδε προκαταβολικὰ δάνεια διὰ τὰς ἐργασίας των, ὥστε νὰ διατρέφονται κατὰ τὸν χρόνον τῆς καλλιεργείας. 3 Τοῦτο δὲ ἔκαμνε διὰ δύο λόγους· καὶ ἵνα μὴ διαμένουν ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀλλὰ εὐρίσκωνται διεσπαρμένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς καί, ἔχοντες κάποιαν μετρίαν εὐπορίαν καὶ προσηλωμένοι εἰς τὰ ἰδιωτικὰ των συμφέροντα, μὴτε νὰ ἐπιθυμοῦν μὴτε νὰ χασομεροῦν φροντίζοντες διὰ τὰ πολιτικὰ πράγματα. 4 Συγχρόνως δὲ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ ἐπήρχετο οὕτως ἡ αὔξησις τῶν εἰσοδημάτων διὰ τῆς καλλιεργείας τῆς χώρας· διότι εἰσέπραττεν ὡς φόρον τὴν δεκάτην τῶν προϊόντων. 5 Διὸ καὶ διώρισε τοὺς δικαστὰς· εἰς κάθε δῆμον καὶ αὐτὸς ἔβγαινε συχνὰ ἔξω εἰς τὴν ἀγροτικὴν χώραν ἐπιθεωρῶν καὶ διαλύων τὰς διαφορὰς τῶν διαδίκων, ἵνα μὴ καταβαίνοντες εἰς τὴν πόλιν παραμελοῦν τὴν καλλιέργειαν. 6 Καὶ εἰς μίαν τοιαύτην ἔξοδον τοῦ Πεισιστράτου λέγουσι ὅτι τοῦ συνέβη τὸ ἐπεισόδιον μὲ τὸν γεωργὸν τὸν καλλιεργοῦντα εἰς τὸν Ἑμμηττὸν ἓνα τόπον, ὃ ὁποῖος ὠνομάσθη κατόπιν ἀφορολόγητος.

Ἰδὼν γάρ τινα παντελῶς πέτρας σκάπτοντα καὶ ἐργαζόμενον, διὰ τὸ θαυμάσαι τὸν παῖδα ἐκέλευσεν ἐρέσθαι τί γίνεται ἐκ τοῦ χωρίου· ὁ δ' «ἴσα κακὰ καὶ ὀδύνας, ἔφη, καὶ τούτων τῶν κακῶν καὶ τῶν ὀδυνῶν Πεισίστρατον δεῖ λαβεῖν τὴν δεκάτην». Ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ἀπεκρίνατο ἀγνοῶν, ὁ δὲ Πεισίστρατος ἤσθεις διὰ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν φιλεργίαν ἀτελῆ πάντων ἐποίησεν αὐτόν. 7 Οὐδὲν δὲ τὸ πλῆθος οὐδ' ἐν τοῖς ἄλλοις παρ(ην)ώχλει κατὰ τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' αἰεὶ παρεσκεύαζεν εἰρήνην καὶ ἐτήρει τὴν ἡσυχίαν· διὸ καὶ πολλὰ κλέ[α ἐ]θρ[ύλλο]υν ὡς ἡ Πεισιστράτου τυραννίς ὁ ἐπὶ Κρόνου βίος εἶη· συνέβη γὰρ ὕστερον διαδεξαμένων τῶν υἱέων πολλῶ γενέσθαι τραχυτέραν τὴν ἀρχήν. 8 Μέγιστον δὲ πάντων ἦν τῶν ε[ιρη]μένων τὸ δημοτικὸν εἶναι τῷ ἦθει καὶ φιλάνθρωπον. Ἐν τε γὰρ τοῖς ἄλλοις ἐβούλετο πάντα διοικεῖν κατὰ τοὺς νόμους, οὐδεμίαν ἑαυτῷ πλεονεξίαν διδούς, καὶ ποτε προσκληθεὶς φόβου δίκην εἰς Ἄρειον Πάγον αὐτὸς μὲν ἀπήντησεν ὡς ἀπολογησόμενος, ὁ δὲ προσκαλεσάμενος φοβηθεὶς ἔλιπεν. 9 Διὸ καὶ πολὺν χρόνον ἔμεινεν (έν) τῇ ἀρχῇ, καὶ ὅτ' ἐκπέσοι πάλιν ἀνελάμβανε ῥαδίως. Ἐβούλοντο γὰρ καὶ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν δημοτικῶν οἱ πολλοί· τοὺς μὲν γὰρ ταῖς ὀμιλίαις, τοὺς δὲ ταῖς εἰς τὰ ἴδια βοηθείαις προσήγετο, καὶ πρὸς ἀμφοτέρους ἐπεφύκει καλῶς. 10 Ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ περὶ τῶν τυράννων νόμοι πρᾶοι κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς, οἳ τ' ἄλλοι καὶ δὴ καὶ ὁ μάλιστα καθήκων πρὸς τὴν τῆς τυραννίδος (κατάστασιν). Νόμος γὰρ αὐτοῖς ἦν ὅδε· «θέσμια τάδε Ἀθηναίων ἐστὶ καὶ πατρία· ἐάν τινες τυραννεῖν ἐπανιστῶνται [ἐπὶ τυραννίδι] ἢ

-
- 1) Τὸν παῖδα, συνήθως ὁ ἀκόλουθος ἄρχοντας δοῦλος ἦτο νεαρός.
 - 2) ἴσα κακὰ καὶ ὀδύνας, ἢ φράσις παροιμιώδης.
 - 3) Ὁ λεγόμενος δηλαδή χρυσοῦς αἰών.

Διότι ἰδὼν ἓνα πού ἔσκαπτε καὶ ἔκαλλιέργει ἔδαφος ὅλως διόλου πετρῶδες ἠπόρησε καὶ διέταξε τὸν δοῦλον¹ (ὃ ὁποῖος τὸν συνώδευε) νὰ ἐρωτήσῃ τί προῖόν παράγεται ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον· ὃ δὲ γεωργὸς εἶπε: τὰ κακὰ καὶ τὰ πανάθλια², καὶ ἀπ' αὐτὰ ὅμως τὰ κακὰ καὶ τὰ πανάθλια χρειάζεται νὰ δίδω εἰς τὸν Πεισίστρατον τὴν δεκάτην. Καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπος λοιπὸν ἀπεκρίθη (οὕτως) ἀγνοῶν (μὲ ποῖον ὠμίλει), ὃ δὲ Πεισίστρατος εὐχαριστηθεὶς διὰ τὴν ἐλευθεροστομίαν του καὶ τὴν φιλεργίαν του ἔκαμεν αὐτὸν ἐντελῶς ἀφορολόγητον. 7 Καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα δὲ δὲν ἐβάρυνε διόλου τὴν λαϊκὴν τάξιν μὲ τὴν ἐξουσίαν του, ἀλλ' ἐφρόντιζε πάντοτε νὰ ἐπικρατῇ εἰρήνη καὶ διετήρει τὴν ἡσυχίαν· διὰ τοῦτο καὶ πολλάκις [ἐλέγετο] ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Πεισίστρατου ἦτο ὁ ἐπὶ Κρόνου βίος³, διότι συνέβη κατόπιν, ὅτε διεδέχθησαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ του, ν' ἀποβῇ πολὺ πλεον τυραννικὴ ἢ διοικήσεις. 8 Ὁ μεγαλύτερος δὲ ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους ἦτο ὅτι εἰς τὴν συμπεριφορὰν του ἦτο δημοτικὸς καὶ φιλάνθρωπος. Διότι ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἠθέλε νὰ διοικῇ ὅλα σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους, μὴ παρέχων εἰς τὸν ἑαυτὸν του κανὲν ἰδιαίτερον πλεονέκτημα. Καὶ κάποτε ἐναχθεὶς ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ καταγγελίαν ἐναντίον του ἐπὶ φόνῳ, αὐτὸς μὲν προσῆλθε διὰ ν' ἀπολογηθῇ, ὃ δὲ καταμηνύσας αὐτὸν φοβηθεὶς δὲν προσῆλθε. 9 Διὰ τοῦτο καὶ πολὺν καιρὸν ἔμεινε εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ ὁσάκις ἐπιπτεν ἀπ' αὐτὴν πάλιν εὐκόλα τὴν ἀνελάμβανε. Διότι τὸν ἠθέλον οἱ περισσότεροι καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς καὶ ἀπὸ τὸν λαόν· διότι ἐκείνους μὲν διὰ τῆς φιλίας, αὐτοὺς δὲ διὰ τῆς συνδρομῆς του εἰς τὰ ἰδιωτικὰ των πράγματα προσείλκυεν. Καὶ πρὸς τὰς δύο δὲ μερίδας (οὕτω) προσηρομόζετο καλῶς. 10 (Ἄλλως) δὲ καὶ οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν νόμοι τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν μετριοπαθεῖς, ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι καὶ μάλιστα ὁ νόμος ἐκεῖνος ὃ σχετιζόμενος μὲ τὴν ἐν ἰσχύϊ ἐπαναφορὰν τοῦ θεσμοῦ τῆς βασιλείας. Διότι ὡς πρὸς τοῦτο ὑπῆρχε παρ' αὐτοῖς (τοῖς Ἀθηναίοις) ὁ ἐξῆς νόμος:

«Νόμιμα καὶ πατροπαράδοτα τῶν Ἀθηναίων εἶναι τὰ ἐξῆς:

Ἐάν τινες ἐπιχειρήσουν στασιαστικὸν κίνημα ἀποβλέπον εἰς σύστασιν βασιλικῆς ἐξουσίας, διὰ νὰ γίνουν βασιλεῖς, ἢ ἐὰν συνερ-

συγκαθιστῆ (τις) τὴν τυραννίδα, ἄτιμον εἶναι καὶ αὐτὸν καὶ γένος».

XVII. Πεισίστρατος μὲν οὖν ἐγκατεγήρασε τῇ ἀρχῇ καὶ ἀπέθανε νοσήσας ἐπὶ Φιλόνεω ἄρχοντας, ἀφ' οὗ μὲν κατέστη τὸ πρῶτον τύραννος ἔτη τριάκοντα καὶ τρία βιώσας, ἃ δ' ἐν τῇ ἀρχῇ διέμεινεν ἑνὸς δέοντα εἴκοσι· ἔφευγε γὰρ τὰ λοιπά. 2 Διὸ καὶ φανερώς ληροῦσιν (οἱ) φάσκοντες || ἐρώμενον εἶναι Πεισίστρατον Σόλωνος, καὶ στρατηγεῖν ἐν τῷ πρὸς Μεγαρέας πολέμῳ περὶ Σαλαμῖνος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ταῖς ἡλικίαις, ἐάν τις ἀναλογίζηται τὸν ἑκατέρου βίον καὶ ἐφ' οὗ ἀπέθανεν ἄρχοντας. 3 Τελευτήσαντος δὲ Πεισιστράτου κατεῖχον οἱ υἱεῖς τὴν ἀρχήν, προάγοντες τὰ πράγματα τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἦσαν δὲ δύο μὲν ἐκ τῆς γαμετῆς Ἰππίας καὶ Ἰππαρχος, δύο δ' ἐκ τῆς Ἀργείας, Ἰοφῶν καὶ Ἠγησίστρατος, ᾧ παρωνύμιον ἦν Θέτταλος. 4 Ἔγνημε γὰρ Πεισίστρατος ἐξ Ἀργους ἀνδρὸς Ἀργείου θυγατέρα, ᾧ ὄνομα ἦν Γοργίλος, Τιμώναςσαν, ἣν πρότερον ἔσχε γυναῖκα Ἀρχῖνος ὁ Ἀμπρακιώτης τῶν Κυψελιδῶν· ὅθεν καὶ ἡ πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐνέστη φιλία, καὶ συνεμαχέσαντο χίλιοι τὴν ἐπὶ Παλληνίδι μάχην Ἠγησιστράτου κομίσαντος. Γῆμαι δὲ φασὶ τὴν Ἀργείαν οἱ μὲν ἐκπεσόντα τὸ πρῶτον, οἱ δὲ κατέχοντα τὴν ἀρχήν.

XVIII. Ἦσαν δὲ κύριοι μὲν τῶν πραγμάτων διὰ τὰ ἀξιώματα καὶ διὰ τὰς ἡλικίας Ἰππαρχος καὶ Ἰππίας· πρεσβύτερος δὲ ὢν ὁ Ἰππίας καὶ τῇ φύσει πολιτικὸς καὶ ἔμφρων ἐπεστάται τῆς ἀρχῆς. Ὁ δὲ Ἰππαρχος παιδιώδης.

1) Προδήλως πρόκειται περὶ ἄλλου Ἠγησιστράτου, συγγενοῦς ἴσως, ὄχι δὲ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισιστράτου.

γήσουν εἰς σύστασιν βασιλικῆς ἐξουσίας, στεροῦνται τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων αὐτοὶ καὶ τὸ γένος των».

Οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου.

XVII. Ὁ Πεισίστρατος λοιπὸν ἔμεινε μέχρι βαθέος γήρατος εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπέθανεν ἀσθενήσας ἐπὶ Φιλονέου ἄρχοντος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς μὲν ποὺ πρώτην φορὰν ἔγινε τύραννος ζήσας τριάκοντα τρία ἔτη, εἴκοσι δὲ ἔτη παρὰ ἔν διαμείνας εἰς τὴν ἐξουσίαν. Διότι κατὰ τὰ ἄλλα ἔτη ἦτο ἐξόριστος. 2 Διὰ τοῦτο καὶ προδήλως λέγουν φλυαρίας οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι ὁ Πεισίστρατος ἦτο ἐρωμένος τοῦ Σόλωνος καὶ ὅτι αὐτὸς εἶχε τὴν στρατηγίαν εἰς τὸν ἐναντίον τῶν Μεγαρέων πόλεμον. Διότι δὲν προσαρμόζονται αὐτὰ πρὸς τὰς ἡλικίας, εἴαν τις ἀναλογισθῇ τὴν ζωὴν τοῦ καθενὸς ἐκ τῶν δύο καὶ ἐπὶ ἐποχῆς ποίου ἄρχοντος ἀπέθανεν. 3. Ἐφοῦ δὲ ἀπέθανεν ὁ Πεισίστρατος, τὴν ἐξουσίαν κατέλαβον οἱ υἱοὶ του, διευθύνοντες τὰ πολιτικὰ πράγματα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἦσαν δὲ δύο μὲν ἐκ τοῦ νομίμου γάμου του, ὁ Ἰππίας καὶ ὁ Ἰππαρχος, δύο δὲ ἀπὸ τὴν Ἀργεῖαν γυναῖκά του, ὁ Ἰοφῶν καὶ ὁ Ἠγησίστρατος, τοῦ ὁποίου παρωνύμιον ἦτο Θεσσαλός. 4 Διότι ἐπῆρεν ἀκόμη ὁ Πεισίστρατος γυναῖκα ἀπὸ τὸ Ἀργος, θυγατέρα Ἀργεῖου τινὸς τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἦτο Γοργίλος, ὀνομαζομένην Τιμώνασσαν, τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχε σύζυγόν του ὁ Ἀρχῖνος ὁ Ἀμπρακιώτης ἐκ τοῦ γένους τῶν Κυψελιδῶν. Ἐκ τοῦ γεγονότος δὲ τούτου ἀπορρέει καὶ ἡ φιλία (τοῦ Πεισιστράτου) πρὸς τοὺς Ἀργεῖους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους χίλιοι προσῆλθον συμπολεμισταὶ του εἰς τὴν μάχην τῆς Παλληνίδος, ὁδηγήσαντος αὐτοὺς ἐκεῖ τοῦ Ἠγησιστράτου. Λέγουν δὲ ὅτι ἐνυμφεύθη τὴν Ἀργεῖαν γυναῖκα ἄλλοι μὲν μετὰ τὴν πρώτην ἔκπτωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας, ἄλλοι δὲ ἐνῶ ἀκόμη κατεῖχε τὴν ἀρχήν.

XVIII. Ἦσαν δὲ κύριοι τῶν πραγμάτων καὶ λόγῳ τῆς ἐπισημοῦ καταγωγῆς καὶ λόγῳ τῆς (μεγαλυτέρας) ἡλικίας των ὁ Ἰππαρχος καὶ ὁ Ἰππίας, μεγαλύτερος δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὧν ὁ Ἰππίας καὶ ἔχων ἐκ φύσεως πολιτικὴν ἐπιδεξιότητα καὶ σύνεσιν προΐστατο τῆς ἐξουσίας. Ὁ δὲ Ἰππαρχος ἦτο φίλος τῶν νεανι-

καὶ ἐρωτικὸς καὶ φιλόμουσος ἦν, καὶ τοὺς περὶ Ἀνακρέοντα καὶ Σιμωνίδην καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὗτος ἦν ὁ μεταπεμπόμενος. 2 Θέτταλος δὲ νεώτερος πολὺ καὶ τῷ βίῳ θρασὺς καὶ ὑβριστής, ἀφ' οὗ καὶ συνέβη τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γενέσθαι πάντων τῶν κακῶν. Ἐρασθεὶς γὰρ τοῦ Ἀρμόδιου καὶ διαμαρτάνων τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας οὐ κατεῖχε τὴν ὀργήν, ἀλλ' ἔν τε τοῖς ἄλλοις ἐνεσημαίνετο πικρῶς, καὶ τὸ τελευταῖον μέλλουσαν αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν κληρορεῖν Παναθηναίοις ἐκώλυσεν, λοιδορήσας τι τὸν Ἀρμόδιον ὡς μαλακὸν ὄντα, ὅθεν συνέβη παροξυνθέντα τὸν Ἀρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα πράττειν τὴν πράξιν μετεχόντων πολλῶν. 3 Ἦδη δὲ παρατηροῦντες ἐν ἀκρόπολει τοῖς Παναθηναίοις Ἴππῖαν — ἐτύγχανε γὰρ οὗτος μὲν δεχόμενος, ὁ δ' Ἰππαρχος ἀποστέλλων τὴν πομπήν —, ἰδόντες τινὰ τῶν κοινωνούντων τῆς πράξεως φιλανθρώπως ἐντυγχάνοντα τῷ Ἰππίᾳ καὶ νομίσαντες μηνύειν, βουλόμενοί τι δρᾶσαι πρὸ τῆς συλλήψεως, καταβάντες καὶ προεξαναστάντες τῶν [ἄλλω]ν τὸν μὲν Ἰππαρχον διακομοῦντα τὴν πομπήν παρὰ τὸ Λεωκόρειον ἀπέκτειναν, τὴν δ' ὄλην ἐλυμήναντο πράξιν. 4 Αὐτῶν δ' ὁ μὲν Ἀρμόδιος εὐθέως ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῶν δορυφόρων, ὁ δ' Ἀριστογείτων ὕστερον συλληφθεὶς καὶ πολὺν χρόνον αἰκισθεὶς. Κατηγόρησε δ' ἐν ταῖς ἀνάγκαις πολλῶν οἷ καὶ τῇ φύσει τῶν ἐπιφανῶν καὶ φίλοι τοῖς τυράννοις ἦσαν. Οὐ γὰρ ἐδύναντο παραχρῆμα λαβεῖν οὐδὲν ἴχνος τῆς πράξεως, ἀλλ' ὁ λεγόμενος λόγος ὡς ὁ Ἰππίας ἀποστήσας ἀπὸ τῶν δούλων τοὺς πομπεύοντας ἐφώρασε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια

κῶν διασκεδάσεων καὶ τῶν ἐρωτικῶν ἀπολαύσεων καὶ τῶν καλλι-
 τεχνικῶν τέρψεων καὶ αὐτὸς εἶχε προσκαλέσει εἰς Ἀθήνας τὸν
 Ἀνακρέοντα, τὸν Σιμωνίδην καὶ τοὺς φίλους αὐτῶν καὶ τοὺς
 ἄλλους ποιητάς. 2 Ὁ Θεσσαλὸς δὲ (ὁ Ἡγησίστρατος) ἦτο πολὺ
 νεώτερος καὶ κατὰ τὴν συμπεριφορὰν θρασὺς καὶ ὑβριστής, ἐξ
 αἰτίας τοῦ ὁποῖου καὶ ἐγένεν ἀρχὴ ὄλων τῶν κακῶν. Διότι ἀγα-
 πήσας ἐρωτικῶς τὸν Ἀρμόδιον καὶ ἀποτυχῶν εἰς τὸ ν᾽ ἀπο-
 κτήσῃ τὴν φιλίαν του δὲν συνεκράτει τὴν ὀργὴν του, ἀλλὰ καὶ
 κατὰ τὰ ἄλλα ἐδείκνυε προσβλητικὴν κατ' αὐτοῦ συμπεριφορὰν
 καὶ ἰδίως ἐμπόδισε τὴν ἀδελφὴν του ἀπὸ τὸ νὰ παρακολουθήσῃ
 τὰ Παναθηναῖα ὡς κανηφόρος παρθένος, ἐνῶ εἶχεν ἐκλεχθῆ αὕτη
 πρὸς τοῦτο, ἐξυβρίσας μάλιστα διὰ φράσεων τινῶν τὸν Ἀρμό-
 διον ὡς διεφθαρμένον· ἐκ τούτου δὲ (τοῦ ἐπεισοδίου) συνέβη,
 ἐρεθισθεὶς ὁ Ἀρμόδιος, νὰ ἐκτελέσῃ μαζὶ μὲ τὸν Ἀριστογείτονα
 τὸν φόνον μὲ συμμετοχὴν (εἰς τὸ πραξικόπημα τοῦτο) πολλῶν. 3
 Τὴν ἡμέραν τῶν Παναθηναίων, παρατηροῦντες τὸν Ἰππίαν
 εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, διότι αὐτὸς ἀνέμενεν ἐκεῖ πρὸς ὑποδοχὴν
 τὴν πομπήν, ἐνῶ ὁ Ἰππαρχος ἐπεστάτει εἰς τὴν ἐκκίνησιν, ἰδόντες
 (δὲ) ἓνα ἀπὸ τοὺς συμμετόχους τῆς συνωμοσίας μὲ πολλὴν οἰκειό-
 τητα συνδιαλεγόμενον μὲ τὸν Ἰππίαν καὶ ὑποπτέυσαντες ὅτι καταγ-
 γέλλει (εἰς αὐτὸν) τὸ πρᾶγμα, θέλοντες νὰ κάμουν κᾶτι πρὶν συλ-
 ληφθῶν, καταβάντες (ὁ Ἀρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων δηλαδὴ)
 καὶ ἐκδηλώσαντες τὴν ἐξέγερσίν των πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους (συ-
 νωμότας), ἐφόνευσαν τὸν Ἰππαρχον πλησίον εἰς τὸ Λεωκόρειον,
 ἐνῶ ἔτακτοποίει τὴν πομπήν, ἔβλαψαν δὲ (οὕτω) τὸ ὄλον συνω-
 μοτικὸν κίνημα. 4 Ἐκ τῶν δύο δὲ αὐτῶν ὁ μὲν Ἀρμόδιος εὐ-
 θὺς ἐπὶ τόπου ἐφρονεύθη ὑπὸ τῶν δορυφόρων, ὁ δὲ Ἀριστογεί-
 των κατόπιν, ἀφοῦ συνελήφθη καὶ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐκακοποι-
 ῆθη. Διατελῶν δὲ ὑπὸ βασανιστήρια κατήγγειλεν (ὡς συνωμότας)
 πολλούς, οἱ ὅποιοι καὶ κατὰ τὴν καταγωγὴν ἦσαν ἐπίσημοι καὶ
 φίλοι τῶν τυράννων διετέλουν. Διότι δὲν ἠδύναντο οὗτοι (οἱ
 τύραννοι) νὰ συγκομίσουν εὐθὺς τότε ἐνδείξεις περὶ τῆς συνω-
 μοσίας. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἐπικρατοῦσα φήμη, ὅτι ὁ Ἰππίας διατά-
 ξας νὰ καταθέσουν τὰ ὄπλα των ὅλοι οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν πο-
 μπήν, ἐθεώρησεν ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθέντας συνωμότας,
 ἐκείνους ποὺ εἶχαν ἐγχειρίδια, δὲν εἶναι ἀληθινῆ. Διότι δὲν ἐγί-

ἔχοντας οὐκ ἀληθῆς ἐστίν· οὐ γὰρ ἔπεμπον τό[τε] μεθ' ὄπλων, ἀλλ' ὕστερον τοῦτο κατεσκεύασεν ὁ δῆμος. 5 Κατηγόρει δὲ τῶν τοῦ τυράννου φίλων, ὡς μὲν οἱ δημοτικοὶ φασιν, ἐπίτηδες, ἵνα ἀσεβήσαιεν ἅμα καὶ γένοιντο ἀσθενεῖς ἀνελόντες τοὺς ἀναιτίους καὶ φίλους ἑαυτῶν, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσιν, οὐχὶ πλαττόμενος ἀλλὰ τοὺς συνειδότας ἐμήνυεν. 6 Καὶ τέλος ὡς οὐκ ἐδύνατο πάντα ποιῶν ἀποθανεῖν, ἐπαγγειλάμενος ὡς ἄλλους μηνύσων πολλοὺς καὶ πείσας αὐτῷ τὸν Ἰππίαν δοῦναι τὴν δεξιὰν πίστεως χάριν, ὡς ἔλαβεν, ὄνειδίσας ὅτι τῷ φονεῖ τὰδελφοῦ τὴν δεξιὰν δέδωκε, οὕτω παρώξυνε τὸν Ἰππίαν ὥσθ' ὑπὸ τῆς ὀργῆς οὐ κατέσχεν ἑαυτόν, ἀλλὰ σπασάμενος τὴν μάχαιραν διέφθειρεν αὐτόν.

XIX. Μετὰ δὲ ταῦτα συνέβαινε πολλῷ τραχυτέραν εἶναι τὴν τυραννίδα· καὶ γὰρ διὰ τὸ τιμωρεῖν τὰδελφῶ καὶ διὰ τὸ πολλοὺς ἀνηρηκέναι καὶ ἐκβεβληκέναι πᾶσιν ἦν ἄπιστος καὶ πικρός. 2 Ἐπειδὴ τετάρτῳ μάλιστα μετὰ τὸν Ἰππάρχου θάνατον, ἐπεὶ κακῶς εἶχε τὰ ἐν τῷ ἄστει, τὴν Μουνιχίαν ἐπεχείρησε τειχίζειν, ὡς ἐκεῖ μεθιδρυσόμενος· ἐν τούτοις δ' ὢν ἐξέπεσεν ὑπὸ Κλεομένους τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως, χρησμῶν γιγνομένων αἰεὶ τοῖς Λάκωσι καταλύειν τὴν τυραννίδα διὰ τοιάνδ' αἰτίαν. 3 Οἱ φυγάδες, ὧν οἱ Ἀλκμεωνίδαι προειστήκεσαν, αὐτοὶ μὲν δι' αὐτῶν οὐκ ἐδύναντο ποιήσασθαι τὴν κάθοδον, ἀλλ' αἰεὶ προσέπταιον· ἢ ἔν τε γὰρ τοῖς ἄλλοις οἷς ἔπραττον διεσφάλλοντο, καὶ τειχίσαντες ἐν τῇ χώρᾳ Λειψύδριον τὸ ὑπὲρ Πάρνηθος, εἰς δ' συνεξῆλθόν τινες τῶν ἐκ τοῦ ἄστεως,

νετο ἀκόμη τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἢ πομπὴ μὲ ἐνόπλους (ἀκολουθοῦντας αὐτήν), ἀλλὰ τοῦτο ἀργότερα ἐπεκράτησεν ὡς συνήθεια κατὰ τοὺς δημοκρατικούς χρόνους. 5 Κατηγορεῖ δὲ (ὁ Ἄριστογείτων) ὡς συνωμότης τοὺς φίλους τοῦ τυράννου—καθὼς μὲν λέγουν οἱ δημοκρατικοὶ—ἐπίτηδες ἵνα καταδιώξη οὗτος ἀδίκως αὐτοὺς (καὶ ἐξοργισθῶν ἐναντίον του) καὶ ἵνα οὕτως οἱ τύραννοι ἐξασθενήσουν κατὰ τὴν ἰσχύν των, φονεύοντες τοὺς ἀθώους καὶ φίλους των· ὡς δὲ μερικοὶ λέγουν ὄχι κατὰ φαντασίαν πλάττων ἀλλὰ καὶ τοὺς πράγματι συνωμότης ὁ Ἄριστογείτων κατήγγειλε. 6. Καὶ τέλος, ἐπειδὴ δὲν κατώρθωνε παρ' ὅλας αὐτοῦ τὰς προσπάθειας ν' ἀποθάνῃ, ὑποσχεθεὶς ὅτι εἶχε νὰ καταμηνύσῃ καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀκόμη καὶ πείσας τὸν Ἰππίαν νὰ τοῦ δώσῃ τὴν δεξιάν πρὸς ἐπίσημον ὑπόσχεσιν, ὅτε ἔλαβεν αὐτὴν ὄνειδίσας τὸν τύραννον διότι εἰς τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του ἔδιδε τὴν δεξιάν, τόσον πολὺ ἐξηρέθισε τὸν Ἰππίαν, ὥστε οὗτος ὑπὸ τῆς ὀργῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατηθῇ, ἀλλὰ ἀνασύρας τὴν μάχαιράν του τὸν ἐφόνευσε.

XIX. Κατόπιν δὲ τούτων ἡ τυραννὶς ἔγινε πολὺ τραχυτέρα· διότι μὲ τὸ νὰ ζητῇ νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὸν ἀδελφόν του καὶ καὶ μὲ τὸ νὰ ἔχη φονεύσει καὶ ἐξορίσει πολλοὺς ἐδείχθη πρὸς ὅλους ἀπιστος καὶ κακός. 2 Μάλιστα δὲ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ Ἰππάρχου, ἐπειδὴ εὗρισκοντο εἰς κακὴν (δι' αὐτὸν) κατάστασιν τὰ ἐν τῇ πόλει, ἐπεχείρησε νὰ ὀχυρώσῃ μὲ τεῖχος τὴν Μουνιχίαν πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖ τὴν ἔδραν τῆς διαμονῆς του. Ἐνῶ δὲ μὲ αὐτὰ κατεγίνετο, ἐξεδιώχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων Κλεομένους, διότι κατ' ἐπανάληψιν εἶχον παραγγεῖλει εἰς τοὺς Λάκωνας οἱ χρησιμοὶ νὰ καταλύσουν τὴν τυραννίδα, διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν.

3. Οἱ ἐξόριστοι, τῶν ὁποίων ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ Ἀλκμεωνίδαι, αὐτοὶ μὲν μόνοι των δὲν εἶχον δυνάμεις διὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὴν διὰ τῆς βίας ἐπάνοδον αὐτῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἀπετύγγανον· διότι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐπεχείρουν, ἀπετύγγανον καὶ περικλείσαντες διὰ τεῖχους εἰς τὴν (Ἄττικὴν) χώραν τὸ Λειψύδριον, τὸ εὗρισκόμενον εἰς ὕψωμα τοῦ Πάρνηθος, ὅπου φυγόντες ἀπὸ τὴν πόλιν ἦλθαν μαζί των μερικοὶ, ἐνικήθησαν διὰ πολιορκίας ὑπὸ τῶν τυράννων· ὅθεν κατόπιν κάμνοντες ὑπαινιγμὸν εἰς ταύ-

έξεπολιορκήθησαν ὑπὸ τῶν τυράννων, ὅθεν ὕστερον μετὰ ταύτην τὴν συμφορὰν ἦδον ἐν τοῖς σκολιοῖς αἰεῖ¹

αἰαῖ Λειψύδριον προδωσέταιρον
οἴους ἄνδρας ἀπώλεσας, μάχεσθαι
ἀγαθούς τε καὶ εὐπατρίδας,
οἳ τότε ἔδειξαν οἴων πατέρων ἔσαν.

4 Ἀποτυγχάνοντες οὖν ἐν ἅπασιν τοῖς ἄλλοις, ἐμισθώσαντο τὸν ἐν Δελφοῖς νεῶν οἰκοδομεῖν, ὅθεν εὐπόρησαν χρημάτων πρὸς τὴν Λακόνων βοήθειαν. Ἡ δὲ Πυθία προέφερεν αἰεῖ τοῖς Λακεδαιμονίοις χρηστηριαζομένοις ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας εἰς τοῦθ' ἕως προύτρεψε τοὺς Σπαρτιάτας, καίπερ ὄντων ξένων αὐτοῖς τῶν Πεισιστρατιδῶν· συνεβάλλετο δὲ οὐκ ἐλάττω μοῖραν τῆς ὀρμῆς τοῖς Λάκωσιν ἢ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους τοῖς Πεισιστρατίδαις ὑπάρχουσα φιλία. 5 Τὸ μὲν οὖν πρῶτον Ἀγχίμολον ἀπέστειλαν κατὰ θάλατταν ἔχοντα στρατιάν. Ἡττηθέντος δ' αὐτοῦ καὶ τελευτήσαντος διὰ τὸ Κινέαν βοηθῆσαι τὸν Θετταλὸν ἔχοντα χιλίους ἵππεῖς, προσοργισθέντες τῷ γενομένῳ, Κλεομένην ἐξέπεμψαν τὸν βασιλέα στόλον ἔχοντα μείζω κατὰ γῆν, ὃς ἐπεὶ τοὺς τῶν Θετταλῶν ἵππεῖς ἐνίκησε κωλύοντας αὐτὸν εἰς τὴν Ἀττικὴν παριέναι, κατακλείσας τὸν Ἰππίαν εἰς τὸ καλούμενον Πελαργικὸν τεῖχος, ἐπολιορκεῖ μετὰ τῶν Ἀθηναίων. 6 Προσκαθημένου δ' αὐτοῦ συνέπεσεν ὑπεξιόντας ἀλῶναι τοὺς τῶν Πεισιστρατιδῶν υἱεῖς· ὧν ληφθέντων ὁμολογίαν ἐπὶ τῇ τῶν παίδων σωτηρίᾳ ποιησάμενοι, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἐν πένθ' ἡμέραις ἐκκομισάμενοι, παρέδωκαν τὴν ἀκρόπολιν τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ Ἀρπακτίδου ἄρχοντος, κατασχόντες τὴν τυ-

1) Σκολιὰ ἐλέγοντο τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν οἰνοποσίας ἕσματα, εἶχον δὲ ἴδιον τύπον.

2) Ὁ ἐν Δελφοῖς ναὸς εἶχε καταστραφῆ ἐκ πυρκαϊᾶς τὸ 384 π. Χ., ἀνφοδομήθη δὲ διὰ εἰσφορᾶς ὄλων τῶν Ἑλλήνων καὶ τινῶν βαρβάρων ἡγεμόνων, ἐν οἷς ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Ἀμαθός. Διὰ τὰ τῆς ἐργολαβίας τῶν Ἀλκμεωνιδῶν πρβλ. Ἡροδ. 5, 62—65.

την τὴν συμφορὰν ἐτραγουδοῦσαν (οἱ Ἀθηναῖοι) εἰς τὰ σκολιὰ ἄσματά των πάντοτε¹

Ὅχοῦ Λειψύδροιο προδοσιάρικο,
τί ἄνδρες ἔφαγες, γιὰ πόλεμο
ἱκανοὺς κι' ὄλο ἄρχοντες,
πού αὐτοὶ τόδειξαν τότε τί πατέρων ἦσαν γυιοί.

4 Ἀποτυγχάνοντες λοιπὸν εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἀνέλαβον ἐργολαβικῶς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ,² ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως δὲ αὐτῆς ἐκέρδησαν χρήματα, ὥστε διὰ τούτων νὰ ἐπιτύχουν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων. Ἡ δὲ Πυθία εἰς τὴν ἀρχὴν κάθε χρησιμοῦ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔλεγε πάντοτε νὰ ἐλευθερώσουν τὰς Ἀθήνας, μὲ τόσῃν ἐπιμονῇ, ὥστε ἔκαμε τοὺς Σπαρτιάτας νὰ τὸ ἐπιχειρήσουν, μολονότι οἱ Πεισιστρατίδαι συνεδέοντο διὰ δεσμῶν φιλοξενίας πρὸς αὐτούς· ὄχι δὲ ὀλιγώτερον συνετέλεσεν εἰς παρακίνησιν τῶν Λακῶνων ἢ ἐκ μέρους τῶν Πεισιστρατιδῶν ὑπάρχουσα φιλία πρὸς τοὺς Ἀργεῖους. 5 Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀπέστειλαν διὰ θαλάσσης τὸν Ἀγχίμολον φέροντα στρατόν· ὅτε δὲ αὐτὸς ἐνικήθη καὶ ἐφονεύθη, διότι ἦλθεν εἰς βοήθειαν (τῶν Πεισιστρατιδῶν) ὁ Θεσσαλὸς Κινέας ἔχων χιλίους ἵππεῖς, ὀργισθέντες ἀκόμη περισσότερον ἐξ αἰτίας τοῦ συμβάντος αὐτοῦ ἔστειλαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν τὸν βασιλέα Κλεομένην διὰ ξηρᾶς ἔχοντα μεγαλυτέραν πολεμικὴν προετοιμασίαν· οὗτος, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς ἵππεῖς τῶν Θεσσαλῶν, ἐπιχειρήσαντας νὰ ἐμποδίσουν αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἀποκλείσας τὸν Ἴππιαν εἰς τὸ τεῖχος τὸ λεγόμενον Πελαργικόν³ ἐπολιόρκει αὐτὸν ἔχων τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων. 6 Ἐνῶ δὲ αὐτὸς ἔμενεν ἐκεῖ, συνέπεσεν ἐξελθόντες κρυφίως νὰ συλληφθοῦν οἱ υἱοὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν· ὅτε δὲ οὗτοι ἠχμαλωτίσθησαν, ἔλθόντες οἱ Πεισιστρατίδαι εἰς συνθηκολογίαν πρὸς σωτηρίαν τῶν τέκνων των καὶ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν μετακομίσαντες ἔξω τῶν Ἀθηνῶν τὰ πράγματά των, παρέδωκαν τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ ἀρχοντος Ἀρπακτίδου, διατηρήσαντες τὴν τυραννίδα μετὰ

3) Τὸ δυτικὸν τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως, καταστραφέν τότε καὶ ἀπομείναν ἐρειπωμένον μέχρι τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος.

ραννίδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ἕτη μάλιστα ἑπτακαίδεκα, τὰ δὲ σύμπαντα σὺν οἷς ὁ πατὴρ ἤρξεν ἑνὸς δεῖ πεντήκοντα.

XX. Καταλυθείσης δὲ τῆς τυραννίδος ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους Ἰσαγόρας ὁ Τεισάνδρου φίλος ὢν τῶν τυράννων, καὶ Κλεισθένης τοῦ γένους ὢν τῶν Ἀλκμεωνιδῶν. Ἡττημένος δὲ ταῖς ἐταιρείαις ὁ Κλεισθένης προσηγάγετο τὸν δῆμον, ἀποδιδούς τῷ πλήθει τὴν πολιτείαν. 2 Ὁ δὲ Ἰσαγόρας ἐπιλειπόμενος τῇ δυνάμει πάλιν ἐπικαλεσάμενος τὸν Κλεομένην, ὄντα ἑαυτῷ ξένον, συνέπεισεν ἐλαύνειν τὸ ἄγος, διὰ τὸ τοὺς Ἀλκμεωνίδας δοκεῖν εἶναι τῶν ἐναγῶν. 3 Ὑπεξεληθόντος δὲ τοῦ Κλεισθένου, (ἀφικόμενος ὁ Κλεομένης) μετ' ὀλίγων ἠγηλάτει τῶν Ἀθηναίων ἑπτακοσίας οἰκίας. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, τὴν μὲν βουλήν ἐπειρᾶτο καταλύειν, Ἰσαγόραν δὲ καὶ τριακοσίους τῶν φίλων μετ' αὐτοῦ κυρίους καθιστάναι τῆς πόλεως. Τῆς δὲ βουλῆς ἀντιστάσης καὶ συναθροισθέντος τοῦ πλήθους, οἱ μὲν περὶ τὸν Κλεομένην καὶ Ἰσαγόραν κατέφυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὁ δὲ δῆμος δύο μὲν ἡμέρας προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει, τῇ δὲ τρίτῃ Κλεομένην μὲν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἀφεῖσαν ὑποσπόνδους, Κλεισθένην δὲ καὶ τοὺς ἄλλους φυγάδας μετεπέμψαντο. 4 Κατασχόντος δὲ τοῦ δήμου τὰ πράγματα Κλεισθένης ἡγεμῶν ἦν καὶ τοῦ δήμου προστάτης. Αἰτιώτατοι γὰρ σχεδὸν ἐγένοντο τῆς ἐκβολῆς τῶν τυράννων οἱ Ἀλκμεωνίδαι, καὶ στασιάζοντες τὰ πολλὰ διετέλεσαν. 5 Ἔτι δὲ πρότερον

1) Εἰς τὸ Λευψύδριον, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ἀνωτέρω λόγος.

πὸν θάνατον τοῦ πατρὸς των δεκαεπτὰ ἐν ὄλῳ ἔτη. Ἐν συνόλῳ δὲ μετὰ τῶν ἐτῶν τὰ ὅποια ἐβασίλευσεν ὁ πατὴρ (ἢ τυραννικὴ ἐξουσία διήρκεσε), πενήτηκοντα ἔτη μείον ἔν.

Κλεισθένης.

XX. Ἀφοῦ δὲ κατηγορήθη ἡ τυραννίς, εὐρέθησαν εἰς διάστασιν πρὸς ἀλλήλους (χάριν τῆς ἐξουσίας) ὁ Ἰσαγόρας ὁ υἱὸς τοῦ Τεισάνδρου, ὁ ὅποιος ἦτο φίλος τῶν τυράννων, καὶ ὁ Κλεισθένης, ὁ καταγόμενος ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀλκμεωνιδῶν. Νικηθεὶς δὲ εἰς τὰ πολιτικὰ σωματεῖα (ἦτοι ἔχων μὲ τὸ μέρος τοῦ ὀλιγώτερον πολιτικὰ σωματεῖα) ὁ Κλεισθένης προσηταιρίσθη τὸν λαόν, ὑποσχόμενος ν' ἀποδώσῃ εἰς τοῦτον τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας.

2 Ὁ δὲ Ἰσαγόρας εὐρεθεὶς (οὕτως) ἀσθενέστερος ὡς πρὸς τὴν δύναμιν, καλέσας καὶ πάλιν πρὸς βοήθειάν του τὸν Κλεομένην, ὁ ὅποιος συνεδέετο μετ' αὐτοῦ διὰ δεσμοῦ φιλοξενίας, ἔπεισε συνάμα αὐτὸν νὰ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὴν πόλιν τὴν ἀνοσιουργίαν (τὸ ἄγος), διότι ἐπιστεύετο ὅτι οἱ Ἀλκμεωνίδαι ἦσαν ἀπὸ τὰ γένη τῶν ἀνοσιουργῶν. 3 Ὅτε δὲ (ἐνεκα τούτου) ἐξῆλθε κρυφίως τῆς πόλεως ὁ Κλεισθένης μὲ ὀλίγους ὄπαδούς του, ἐξορίζει ἐκεῖνος ὡς ἑναγεῖς ἑπτακοσίας οἰκογενείας. Αὐτὰ δὲ διαπράξας τὴν μὲν βουλήν ἀπεπειράθη νὰ καταργήσῃ, τὸν δὲ Ἰσαγόραν καὶ τριακοσίους τῶν φίλων μαζὶ μὲ αὐτὸν νὰ καταστήσῃ κυρίους τῆς πόλεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ βουλή ἀντεστάθη καὶ ὁ λαὸς συνηθροίσθη (πρὸς ἐπίθεσιν), οἱ μὲν περὶ τὸν Κλεομένην καὶ τὸν Ἰσαγόραν κατέφυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὁ δὲ λαὸς δύο μὲν ἡμέρας σταθεὶς ἐκεῖ τοὺς ἐπολιόρκει, τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἀφήσας ἔλευθέρους νὰ ἐξέλθουν, κατόπιν ἐνόρκου συμφωνίας, τὸν Κλεομένην καὶ τοὺς στρατιώτας του, ἔστειλε καὶ προσεκάλεσε τὸν Κλεισθένην καὶ τοὺς ἄλλους φυγάδας. 4 Ἀφοῦ δὲ (οὕτω) κύριος τῶν πολιτικῶν πραγμάτων κατέστη ὁ λαός, ἔγινεν ἀρχηγὸς αὐτοῦ ὁ Κλεισθένης καὶ προστάτης τῆς λαϊκῆς τάξεως. Διότι σχεδὸν κυριώτατοι αἴτιοι τῆς ἐκδιώξεως τῶν τυράννων ἔγιναν οἱ Ἀλκμεωνίδαι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (τὸν καιρὸν τῆς τυραννίδος) διετέλεσαν στασιῶται. 5 Καὶ πρότερον δὲ ἀκόμη ὁ Κήδων, τοῦ γένους τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, ἐπετέθη ἑναντίον τῶν τυράννων, διὰ τοῦτο

των Ἀλκμεωνιδῶν Κήδων ἐπέθετο τοῖς τυράννοις, διὸ καὶ ἦδον καὶ εἰς τοῦτον ἐν τοῖς σκολιοῖς·

Ἔγχει καὶ Κήδωνι, διάκονε, μηδ' ἐπιλήθου,
εἰ χρὴ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν οἴνοχοεῖν.

XXI. Διὰ μὲν οὖν ταύτας τὰς αἰτίας ἐπίστευεν ὁ δῆμος τῷ Κλεισθένει. Τότε δὲ τοῦ πλήθους προεστηκώς, ἔπειτα τετάρτῳ μετὰ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐπὶ Ἰσαγόρου ἄρχοντος, 2 πρῶτον μὲν <συν>ένειμε πάντας εἰς δέκα φυλάς ἀντὶ τῶν τετάρων, ἀναμεῖξαι βουλόμενος, ὅπως μετὰσχῶσι πλείους τῆς πολιτείας· ὅθεν ἐλέχθη καὶ τὸ μὴ φυλοκρινεῖν || πρὸς τοὺς ἐξετάζειν τὰ γένη βουλομένους. 3 Ἐπειτα τὴν βουλήν πεντακοσίους ἀντὶ τετρακοσίων κατέστησεν, πενήκοντα ἐξ ἐκάστης φυλῆς· τότε δ' ἦσαν ἑκατόν. Διὰ τοῦτο δὲ οὐκ εἰς δώδεκα φυλάς συνέταξεν, ὅπως αὐτῷ μὴ συμβαίνη μερίζειν κατὰ τὰς προὔπαρχούσας τριττύς· ἦσαν γὰρ ἐκ τετάρων φυλῶν δώδεκα τριττύες ὥστ' οὐ συνέπιπτεν <ἄν> ἀναμίσγεσθαι τὸ πλήθος. 4 Διένειμε δὲ καὶ τὴν χώραν κατὰ δήμους τριάκοντα μέρη, δέκα μὲν τῶν περὶ τὸ ἄστυ, δέκα δὲ τῆς παραλίας, δέκα δὲ τῆς μεσογείου, καὶ ταύτας ἐπονομάσας τριττύς, ἐκλήρωσε τρεῖς εἰς τὴν φυλὴν ἐκάστην, ὅπως ἐκάστη μετέχη πάντων τῶν τόπων. Καὶ δημότας ἐποίησεν ἀλλήλων τοὺς οἰκοῦντας ἐν ἐκάστῳ τῶν δήμων, ἵνα μὴ πατρόθεν προσαγορεύοντες ἐξελέγχῳσι τοὺς νεοπολίτας, ἀλλὰ τῶν δήμων ἀναγορεύωσιν· ὅθεν καὶ καλοῦσιν Ἀθηναῖοι σφᾶς αὐτοὺς τῶν δήμων. 5 Κατέστησε δὲ καὶ δημάρχους τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον ναυκράροις· καὶ γὰρ τοὺς δήμους ἀντὶ τῶν ναυκραριῶν·

1) *Μὴ φυλοκρινεῖν*· τὸ ρῆμα ἀποκλειστικῶς ἐν χρήσει περὶ τῶν ἀθηναϊκῶν πολιτικῶν πραγμάτων.

2) Ἡ διαίρεσις εἰς τέσσαρας φυλάς ἐγένετο ἀπὸ τὸν Ἴωνα καὶ διετηρήθη ἀπὸ τὸν Σόλωνα, ὡς βάσις τῶν ὑποδιαιρέσεών του, γενομένη ἀρχικῶς σύμφωνα μὲ τὴν τοπικὴν τῶν κατοίκων διαίρεσιν. Τοῦ Κλεισθένους ἡ διαίρεσις εἰς 10 φυλάς δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν διαμονὴν τῶν·

δὲ καὶ τὸν ἀνέφεραν καὶ αὐτὸν εἰς τὰ παροίγια ἄσματα (σκολιά) :

Βάλε καὶ τοῦ Κήδωνος, δοῦλε ὑπηρέτη, καὶ μὴ τὸν λησμονῆς,
 ὅσταν ποῦ πρέπει τοὺς γενναίους ἄνδρας νὰ τοὺς κερνάμε κρασί.

XXI. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους ὁ λαὸς εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Κλεισθένην. Τότε δὲ προϊστάμενος τοῦ λαοῦ αὐτός, τὸ τέταρτον ἔτος μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν τυράννων, ἐπὶ ἄρχοντας Ἰσαγόρου, 2 πρῶτον μὲν διήρεσεν ὄλους εἰς δέκα φυλάς, ἀντὶ τῶν τεσσάρων, θέλων νὰ ἀναμείξη οὕτως αὐτοὺς (τοὺς Ἀθηναίους) πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἔχουν τοιοῦτοτρόπως περισσότεροι πολιτικὰ δικαιώματα, ἔξ οὗ καὶ προέκυψεν ἡ φράσις «δὲν πρέπει νὰ γίνεται διάκρισις φυλῶν»¹ ἀναφερομένη εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἐξετάζουσι τὰ γένη.

3 Ἐπειτα τὴν βουλήν ἀπετέλεσεν ἐκ πεντακοσίων ἀντὶ τετρακοσίων, (ὄρισας) πενήκοντα ἀπὸ καθεμίαν φυλήν· τότε δὲ ἦσαν ἑκατὸν ἀπὸ κάθε φυλήν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν διήρεσεν εἰς δώδεκα φυλάς², διὰ νὰ μὴ συμπέση μὲ τὴν ὑποδιαίρεσιν εἰς τριτύας, ἡ ὁποία προὔπηρχεν· ἦσαν δὲ δώδεκα τριτύες ἐκ τεσσάρων φυλῶν, ὥστε ἡ λαϊκὴ τάξις (τὸ πλῆθος) δὲν συνέπιπτε νὰ εὑρίσκεται ὅλη εἰς ἓνα δῆμον. 4 Ἐχώρισε δὲ καὶ τὴν χώραν κατὰ δήμους εἰς τριάκοντα μέρη, δέκα μὲν δήμους περὶ τὴν πόλιν, δέκα δὲ τῆς παραλίας καὶ δέκα τῆς μεσογείου χώρας, καὶ αὐτὰς ὀνομάσας τριτύς ὥρισε διὰ κλήρου νὰ ληφθοῦν τρεῖς δῆμοι διὰ νὰ σχηματίζουσι μίαν φυλήν, κατὰ τρόπον ὥστε καθεμία φυλὴ νὰ εὑρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας³. Καὶ διέστειλεν ὡς συνδημότας (ἔχοντας κοινὴν δηλαδὴ προσωνυμίαν) τοὺς κατοικοῦντας ἕκαστον δῆμον, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μὴ φανερόνεται ποῖοι ἔχουν λάβει νεωστὶ πολιτικὰ δικαιώματα διὰ τῆς προσαγορεύσεως τοῦ οἰκογενειακοῦ (πατρικοῦ) ὀνόματος· ἔκτοτε δὲ ἐπονομάζονται οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ δήμου (εἰς τὸν ὅποιον ἕκαστος ἀνήκει). 5 Συνέστησε δὲ καὶ ἄξιωμα δημάρχων, τῶν ὁποίων αἱ δικαιοδοσίαι ἦσαν αἱ αὐ-

κατοίκων εἰς ἓν μέρος, διότι κατ' αὐτὴν κάθε φυλὴ εἶχε διάφορα μέρη τῆς χώρας.

3) Τοιοῦτοτρόπως συνεπεία τῆς κληρώσεως τὸ Φάληρον καὶ ὁ Μαραθῶν ἀνήκον εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον.

ἐποίησεν. Προσηγόρευσε δὲ τῶν δήμων τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν τόπων, τοὺς δὲ ἀπὸ τῶν κτισάντων· οὐ γάρ ἅπαντες ὑπῆρχον ἔτι τοῖς τόποις. 6 Τὰ δὲ γένη καὶ τὰς φρατρίας καὶ τὰς ἱερωσύνας εἶασεν ἔχειν ἐκάστους κατὰ τὰ πάτρια. Ταῖς δὲ φυλαῖς ἐποίησεν ἐπωνύμους ἐκ τῶν προκριθέντων ἑκατὸν ἀρχηγετῶν οὓς ἀνεῖλεν ἡ Πυθία δέκα.

XXII. Τούτων δὲ γενομένων δημοτικώτερα πολὺ τῆς Σόλωνος ἐγένετο ἡ πολιτεία· καὶ γὰρ συνέβη τοὺς μὲν Σόλωνος νόμους ἀφανίσαι τὴν τυραννίδα διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι, καινοὺς δ' ἄλλους θεῖναι τὸν Κλεισθένην στοχαζόμενον τοῦ πλήθους, ἐν οἷς ἐτέθη καὶ ὁ περὶ τοῦ ὄστρακισμοῦ νόμος. 2 Πρῶτον μὲν οὖν ἔτει πέμπτῳ μετὰ ταύτην τὴν κατάστασιν ἐφ' Ἐρμοκρέοντος ἄρχοντος, τῇ βουλῇ τοῖς πεντακοσίοις τὸν ὄρκον ἐποίησαν, ὃν ἔτι καὶ νῦν ὀμνύουσιν. Ἐπειτα τοὺς στρατηγοὺς ἤροῦντο κατὰ φυλάς, ἐξ ἐκάστης φυλῆς ἓνα, τῆς δὲ ἀπάσης στρατιᾶς ἡγεμῶν ἦν ὁ πολέμαρχος. 3 Ἐτει δὲ μετὰ ταῦτα δωδεκάτῳ νικήσαντες τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐπὶ Φαινίππου ἄρχοντος, διαλιπόντες ἔτη δύο μετὰ τὴν νίκην, θαρροῦντος ἤδη τοῦ δήμου, τότε πρῶτον ἐχρήσαντο τῷ νόμῳ τῷ περὶ τὸν ὄστρακισμόν, ὃς ἐτέθη διὰ τὴν ὑποψίαν τῶν ἐν ταῖς δυνάμεσιν, ὅτι Πεισίστρατος δημαγωγὸς καὶ στρατηγὸς ὢν τύραννος κατέστη. 4 Καὶ πρῶτος ὠστρακίσθη τῶν ἐκείνου συγγενῶν Ἴππαρχος Χάρμου Κολλυτεύς· δι' ὃν καὶ μάλιστα τὸν νόμον ἔθηκεν ὁ Κλεισθένης, ἐξελάσαι βου-

1) Οὐ γὰρ ἅπαντες ὑπῆρχον ἔτι τοῖς τόποις· ἦτοι ὅσον ηὔξανεν ὁ πληθυσμὸς μὲ τὸν καιρὸν νέα χωρία ἐσχηματίζοντο.

2) Τῶν φρατριῶν ὑποδιαίρεσις ἦσαν τὰ γένη. Καθεμία τῶν τεσσάρων ἀρχαίων φυλῶν περιελάμβανε τρεῖς φρατρίας. Αἱ ὑποδιαίρεσεις δὲ αὗται ἐν συνόλῳ καὶ μάλιστα οἱ δεσμοὶ τῶν γενῶν εἶχον σημασίαν διὰ τὸ κληρονομικὸν ἰδίως δίκαιον.

3) Ὁ ὄρκος οὗτος τῶν πεντακοσίων βουλευτῶν ἔλεγεν, ὅτι ὀμνύουν νὰ διαχειρισθοῦν νομίμως τὸ ἀξίωμα των καὶ οὐδέποτε ἀνευ κρίσεως καὶ παρὰ τὸ δίκαιον νὰ ἐξορίσθωσιν ἢ νὰ φυλακίσουν ἢ νὰ φονεύσων.

ταὶ μὲ τὰς δικαιοδοσίας τῶν πρότερον ναυκράρων· καθόσον ἀντικατέστησε τὰς ναυκραρίας μὲ τοὺς δήμους. Ἔδωκε δὲ εἰς τοὺς δήμους ὀνόματα εἰς ἄλλους μὲν ἐκ τῆς τοποθεσίας, εἰς ἄλλους δὲ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν αὐτῶν· διότι οὐχὶ ὅλοι οἱ δήμοι ὑπῆρχον εἰς προγενεστέρως ἔχουσας ὄνομα τοποθεσίας¹. 6 Τὰ δὲ γένη καὶ τὰς φρατρίας² καὶ τὰ ἱερατικά νόμιμα ἀφῆκεν εἰς καθένα νὰ ἔχουν κατὰ τὰ πατροπαράδοτα. Εἰς τὰς φυλάς δὲ ἔδωκεν ἐκ τῶν προεκλεγέντων ἑκατὸν πατρογονικῶν ἠρώων τὰ ὀνόματα τῶν δέκα ἕξ αὐτῶν, ἐκείνων τοὺς ὁποίους ὑπέδειξεν ἡ Πυθία.

Ἀνάπτυξις τῆς δημοκρατίας—ἐξοστρακισμός.

XXII. Ἀφοῦ δὲ ἔγιναν αὐτά, τὸ πολίτευμα ἀπέβη πολὺ πλέον δημοκρατικὸν παρὰ τὸ τοῦ Σόλωνος· διότι πράγματι οἱ μὲν νόμοι τοῦ Σόλωνος συνέβη νὰ ἐπιφέρουν τὴν ἐξάλειψιν τοῦ τυραννικοῦ ἀξιώματος—διότι τούτου δὲν εἶχε γίνεαι καλὴ χρῆσις, ὃ δὲ Κλεισθένης ἄλλους νέους νόμους εἰσήγαγεν ἀποβλέπων εἰς ἐνίσχυσιν τῆς λαϊκῆς δυνάμεως, μεταξὺ δὲ τούτων παρενεβλήθη καὶ ὁ περὶ ἐξοστρακισμοῦ νόμος. 2 Πρῶτον μὲν λοιπὸν κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος μετὰ τὴν νέαν αὐτὴν πολιτικὴν κατάστασιν ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Ἐρμοκρέοντος ἔκαμε διὰ τὴν βουλήν τῶν πεντακοσίων τὸν ὄρκον³, τὸν ὁποῖον ἀκόμη καὶ τώρα ὁμνύουν οἱ βουλευταί· ἔπειτα τοὺς στρατηγοὺς ἐξέλεγον κατὰ φυλάς, ἀπὸ κάθε φυλὴν ἓνα, ὅλου δὲ τοῦ στρατεύματος ἀρχηγὸς ἦτο ὁ πολέμαρχος. 3 Κατὰ δὲ τὸ δωδέκατον μετὰ ταῦτα ἔτος νικήσαντες εἰς τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Φαινίππου, μετὰ πάροδον δύο ἔτων ἀπὸ τῆς νίκης, ὅτε ὁ λαὸς ἀνέλαβε τὸ θάρρος του, τότε διὰ πρώτην φορὰν ἐφήρμοσαν τὸν νόμον τὸν περὶ ἐξοστρακισμοῦ, ὃ ὁποῖος εἶχε τεθῆ ἀπὸ ὑποψίαν πρὸς τοὺς ἔχοντας δύναμιν, ὑποψίαν προκύψασαν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Πεισίστρατος, ἡγέτης πολιτικῆς μερίδος ὦν καὶ στρατηγός, ἔγινε τύραννος. 4 Καὶ πρῶτος ἐξοστρακίσθη ὃ ἐκ τῶν συγγενῶν ἐκείνου (τοῦ Πεισιστράτου) ὃ Ἴππαρχος ὃ υἱὸς τοῦ Χάρμου, Κολλυτεύς, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ κυρίως ἔθεσε τὸν νόμον ὃ Κλεισθένης, θέλων νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως. Διότι οἱ Ἀθηναῖοι εἰς χρῆσιν ἔχοντες τὴν συνηθισμένην ἠπιότητα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύ-

λόμενος αὐτόν. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τοὺς τῶν τυράννων φίλους, ὅσοι μὴ συνεξαμαρτάνοιεν ἐν ταῖς ταραχαῖς, εἶων οἰκεῖν τὴν πόλιν, χρώμενοι τῇ εἰωθυίᾳ τοῦ δήμου πραότητι· ὧν ἡγεμῶν καὶ προστάτης ἦν Ἰππαρχος. 5 Εὐθύς δὲ τῷ ὑστέρῳ ἔτει ἐπὶ Τελεσίγνου ἄρχοντος ἐκυάμευσαν τοὺς ἐννέα ἄρχοντας. κατὰ φυλὰς ἐκ τῶν προκριθέντων ὑπὸ τῶν δημοτῶν πεντακοσίων, τότε μετὰ τὴν τυραννίδα πρῶτον· οἱ δὲ πρότεροι πάντες ἦσαν αἰρετοί· καὶ ὠστρακίσθη Μεγακλῆς Ἰπποκράτους Ἀλωπεκῆθεν. 6 Ἐπὶ μὲν οὖν ἔτη γ' τοὺς τῶν τυράννων φίλους ὠστράκιζον, ὧν χάριν ὁ νόμος ἐτέθη· μετὰ δὲ ταῦτα τῷ τετάρτῳ ἔτει καὶ τῶν ἄλλων εἴ τις δοκοίη μείζων εἶναι μεθίσταντο· καὶ πρῶτος ὠστρακίσθη τῶν ἄπωθεν τῆς τυραννίδος Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρονος. 7 Ἐπει δὲ τρίτῳ μετὰ ταῦτα Νικοδήμου ἄρχοντος, ὡς ἐφάνη τὰ μέταλλα τὰ ἐν Μαρωνείᾳ καὶ περιεγένετο τῇ πόλει τάλαντα ἑκατὸν ἐκ τῶν ἔργων, συμβουλευόντων τινῶν τῷ δήμῳ διανείμασθαι τὸ ἀργύριον, Θεμιστοκλῆς ἐκώλυσεν, οὐ λέγων ὅτι χρήσεται τοῖς χρήμασιν ἀλλὰ δανεῖσαι κελεύων τοῖς πλουσιωτάτοις Ἀθηναίων ἑκατὸν ἐκάστῳ τάλαντον, εἴτ', ἐὰν μὲν ἀρέσκη τὸ ἀνάλωμα, τῆς πόλεως εἶναι τὴν δαπάνην, εἰ δὲ μὴ, κομίσασθαι τὰ χρήματα παρὰ τῶν δανεισαμένων. Λαβῶν δ' ἐπὶ τούτοις ἐναυπηγήσατο τριήρεις ἑκατὸν, ἐκάστου ναυπηγουμένου τῶν ἑκατὸν μίαν, αἷς ἐναυμάχησαν ἐν Σαλαμῖνι πρὸς τοὺς βαρβάρους. ὠστρακίσθη δ' ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου. 8 Τετάρτῳ δ' ἔτει κατεδέξαντο πάντας τοὺς ὠστρακισμένους ἄρχοντος Ὑψιχίδου, διὰ τὴν Ξέρξου στρατείαν· καὶ τὸ λοιπὸν ὄρισαν τοῖς ὠστρακιζομένοις ἐκτὸς Γεραιστοῦ καὶ Σκυλλαίου κατοικεῖν ἢ ἀτίμους εἶναι καθάπαξ.

1) Ἐν ἐκ τῶν βουνῶν τῆς Λαυρεωτικῆς. Κατὰ Ἀρποκρατίωνα εἰς λέξιν Μαρωνεία· τόπος ἐστὶν τῆς Ἀττικῆς· ἔστι μὲν τοι καὶ πόλις ἐν Θράκῃ.

2) Διότι ἐφοβοῦντο μὴ οἱ οὕτως ἐξόριστοι, καὶ μάλιστα ὁ Ἀριστείδης, συνταχθοῦν μὲ τοὺς Πέρσας. Πλουτάρχ. Ἀριστ. 8.

3) Δύο ἄκρωτήρια (τὸ ἐν εἰς τὴν Δ ἄκρην τῆς Εὐβοίας καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Α ἄκρην τῆς Πελοποννήσου) θεωρούμενα ὡς σύνορα τῆς Ἀττικῆς.

ματός των ἄφηναν νὰ κατοικοῦν εἰς τὴν πόλιν τοὺς φίλους τῶν τυράννων, ἐκείνους ὅσοι δὲν ἤθελον συμπαρεκτραπῆ εἰς τὰς τὰς ταραχάς, τῶν ὁποίων (φιλοτυράννων) ἀρχηγὸς καὶ προστάτης ἦτο ὁ Ἴππαρχος. 5. Τὸ ἐπόμενον δὲ ἀμέσως ἔτος ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Τελεσίνου διὰ κυάμων (ψήφων) ἐξέλεξαν τοὺς ἐν- νέα ἀρχοντας κατὰ φυλὰς ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν προεκλεγέντων ὑπὸ τῶν δημοτῶν πεντακοσίων, διὰ πρώτην τότε φορὰν μετὰ τὴν ἐπο- χὴν τῆς τυραννίας· προηγουμένως δὲ ὅλοι οἱ ἀρχοντες ἐξελέγοντο ἀπ' εὐθείας. Καὶ ἐξωστρακίσθη τότε ὁ Μεγακλῆς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἴπ- ποκράτους ἐκ τοῦ δήμου τῆς Ἀλωπεκῆς. 6 Ἐπὶ τρία μὲν λοιπὸν ἔτη ἐξωστράκιζον (οὕτω) τοὺς φίλους τῶν τυράννων, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἔγινεν ὁ νόμος αὐτός· μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὸ τέταρ- τὸν ἔτος καὶ ἐκ τῶν ἄλλων, ἐὰν κανεὶς ἐφαίνετο ὅτι ἦτο μεγαλύ- τερος (εἰς τὴν δύναμιν), ἐξωρίζετο· καὶ πρῶτος ἐκ τῶν μὴ ἐχόν- των σχέσιν πρὸς τοὺς τυράννους ἐξωστράκίσθη ὁ Ξάνθιππος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρίφρονος. 7 Τὸ τρίτον δὲ κατόπιν ἔτος ἐπὶ τῆς ἀρχον- τίας τοῦ Νικοδήμου, κατὰ τὸν καιρὸν ποὺ εὐρέθησαν τὰ μεταλ- λεῖα εἰς τὴν Μαρώνειαν¹ καὶ ἐπορίσθη ἐξ αὐτῶν ἡ πόλις ἑκατὸν τάλαντα, ἐνῶ μερικοὶ ἐσυμβούλευαν τὸν δῆμον νὰ γίνῃ διανομὴ τοῦ χρήματος (εἰς τοὺς πολίτας), ὁ Θεμιστοκλῆς ἐμπόδισε τοῦτο, μὴ λέγων μὲν κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἐχρησιμοποίει τὰ χρήματα, ἀλλὰ προτείνων νὰ δοθοῦν ταῦτα ὡς δάνειον εἰς τοὺς πλέον πλου- σίους ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἑκατόν, ἀνά ἓν τάλαντον εἰς καθένα, κατόπιν δέ, ἐὰν μὲν ἤθελεν εἶναι ἀρεστὸς (εἰς τὸν λαόν) ὁ τρόπος τῆς δαπάνης νὰ λογίζεται αὕτη εἰς βάρος τῆς πόλεως, εἰ δ' ἄλλως νὰ εἰσπράττωνται τὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς δανεισθέντας. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου λαβὼν τὰ χρήματα κατεσκεύασεν ἑκατὸν τριή- ρεις, μὲ τὸ νὰ ναυπηγήσῃ καθένας ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν ἀνά μίαν, μὲ τὰς ὁποίας ἔκαμαν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν² πρὸς τοὺς βαρ- βάρους. Ἐξωστρακίσθη δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Ἀριστείδης ὁ υἱὸς τοῦ Λυσιμάχου. 8 Μετὰ τρία δὲ ἔτη ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Ὑψιχίδου ἐψήφισαν νὰ δεχθοῦν τὴν ἐπάνοδον ὅλων τῶν ἐξωστρακισμένων, τοῦτο δὲ ἔνεκα τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ξέρξου³. Καὶ ὥρισαν εἰς τὸ ἐξῆς, οἱ ἐξωστρακιστέοι νὰ ἐγκαθίσταν- ται πέραν τῆς Γεραιστοῦ καὶ τοῦ Σπηλαίου⁴, εἰ δ' ἄλλως νὰ εἶ- ναι διὰ παντὸς ἔστερημένοι τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων.

XXIII. Τότε μὲν οὖν μέχρι τούτου προήλθεν ἡ πόλις, ἅμα τῇ δημοκρατίᾳ κατὰ μικρὸν αὐξανομένη· μετὰ δὲ τὰ Μηδικὰ πάλιν ἴσχυσεν ἡ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ βουλή καὶ διώκει τὴν πόλιν, οὐδενὶ δόγματι λαβοῦσα τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ γενέσθαι τῆς περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίας αἰτία. Τῶν γὰρ στρατηγῶν ἑξαπορησάντων τοῖς πράγμασι καὶ κηρυξάντων σῶζειν ἕκαστον ἑαυτόν, πορίσασα δραχμὰς ἑκάστῳ ὀκτῶ διέδωκε καὶ ἐνεβίβασεν εἰς τὰς ναῦς. 2 Διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν παρεχώρουν αὐτῆς τῷ ἀξιώματι, καὶ ἐπολιτεύθησαν Ἀθηναῖοι καλῶς καὶ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς. Συνέβη γὰρ αὐτοῖς περὶ τὸν χρόνον τοῦτον τὰ τε εἰς τὸν πόλεμον ἀσκῆσαι καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκιμῆσαι καὶ τὴν τῆς θαλάττης ἡγεμονίαν λαβεῖν ἀκόντων Λακεδαιμονίων. 3 Ἦσαν δὲ προστάται τοῦ δήμου κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου καὶ Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους, ὁ μὲν τὰ πολέμια δοκῶν, ὁ δὲ τὰ πολιτικὰ δεινὸς εἶναι καὶ δικαιοσύνη τῶν καθ' ἑαυτὸν διαφέρειν· διὸ καὶ ἐχρῶντο τῷ μὲν στρατηγῷ, τῷ δὲ συμβούλῳ. 4 Τὴν μὲν οὖν τῶν τειχῶν ἀνοικοδόμησιν κοινῇ διώκησαν, καίπερ διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἐπεὶ δὲ τὴν ἀπόστασιν τὴν τῶν Ἰώνων ἀπὸ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων συμμαχίας Ἀριστείδης ἦν ὁ προτρέψας, τηρήσας τοὺς Λάκωνας διαβεβλημένους διὰ Πausανίαν. 5 Διὸ καὶ τοὺς φόρους οὗτος ἦν ὁ τάξας ταῖς πόλεσι τοὺς πρώτους, ἔπει τρίτῳ μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐπὶ Τιμοσθένους ἄρχοντος, καὶ τοὺς ὄρκους ὤμοσε τοῖς

1) Ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει τὴν προέχουσαν ιδιότητα τοῦ Ἀριστείδου μόνον, ἀποσιωπῶν τὸ ὅτι οὗτος καὶ εἰς τὰ πολεμικὰ ἔδρασεν ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ τοῦ Βυζαντίου ὡς στρατηγός.

Μηδικοὶ πόλεμοι—Ἄρειος Πάγος—Θεμιστοκλῆς
καὶ Ἄριστείδης.

XXIII. Τότε λοιπὸν μέχρι τοῦ σημείου τούτου ἀνεπτύχθη ἡ πολιτεία παραλλήλως πρὸς τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα· ὀλίγον κατ' ὀλίγον προοδεύουσα. Μετὰ δὲ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους ἀπέκτησεν ἐκ νέου δύναμιν ἢ βουλή τοῦ Ἄρειου Πάγου· καὶ ἐκυβέρνησα τὴν πόλιν, μὴ λαβοῦσα τὴν ἐξουσίαν μὲ καμμίαν ἐπίσημον ἀπόφασιν, ἀλλὰ διότι (ἢ βουλή αὐτῆ) ὑπῆρξεν ἡ αἰτία· τῆς περὶ τὴν Σαλαμῖνα ναυμαχίας. Διότι ἐνῶ οἱ στρατηγοὶ εὐρέθησαν εἰς ἀπορίαν διὰ τὰ πράγματα καὶ συνέστησαν νὰ φροντίσῃ καθεὶς διὰ τὴν σωτηρίαν του, ἡ βουλή τοῦ Ἄρειου Πάγου ἐπρομήθευσε καὶ ἐμοίρασεν εἰς ἕκαστον ὀκτὼ δραχμὰς καὶ ἐπεβίβασεν αὐτοὺς εἰς τὰ πλοῖα. 2 Δι' αὐτὴν λοιπὸν τὴν αἰτίαν ὑπετάσσοντο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς καὶ ἐκυβερνῶντο οἱ Ἀθηναῖοι καλῶς ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν. Διότι συνέβη εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸ χρονικὸν ἐκεῖνο διάστημα, καὶ νὰ ἀναπτύξουν τὰς πολεμικὰς τῶν δυνάμεις καὶ νὰ λάβουν ἀγαθὴν ὑπόληψιν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ λάβουν τὴν ἡγεμονίαν τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Λακεδαιμονίων.

3 Ἦσαν δὲ προϊστάμενοι (ἀρχηγοὶ) τοῦ δήμου κατὰ τοὺς καιροὺς αὐτοὺς ὁ Ἄριστείδης ὁ υἱὸς τοῦ Λυσιμάχου καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ υἱὸς τοῦ Νεοκλέους, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἐξησκημένος εἰς τὰ πολεμικά, ὁ δὲ Ἄριστείδης ἱκανὸς εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα καὶ ὑπέροχος τῶν συγχρόνων του εἰς τὴν δικαιοσύνην· δι' ὃ καὶ μετεχειρίζοντο τὸν μὲν ὡς στρατηγόν, τὸν δὲ ὡς σύμβουλον¹. Καὶ τὴν μὲν ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν ἀπὸ κοινοῦ οἱ δύο ἔφεραν εἰς πέρας, ἂν καὶ εὕρισκόμενοι εἰς διάστασιν μεταξὺ τῶν, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν Ἰώνων ἀπὸ τῆς συμμαχίας τῶν Λακεδαιμονίων ὁ Ἄριστείδης ὑπῆρξεν ὁ προτρέψας εἰς αὐτήν, ἐπωφεληθεὶς τὴν εὐκαιρίαν καθ' ἣν οἱ Λάκωνες εἶχον ὑποστῆ μείωσιν τῆς ὑπολήψεώς των ἐξ αἰτίας τοῦ Πausανίου. 5 Διὰ τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς (ὁ Ἄριστείδης) ἦτο ὁ ἐπιβαλὼν τοὺς πρώτους φόρους εἰς τὰς πόλεις κατὰ τὸ τρίτον ἔτος μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Τιμοσθένους, καὶ αὐτὸς διεξήγαγε τὰ τῆς δοκίσεως τῶν Ἰώνων, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν ὠρίζετο νὰ ἔχουν

ἴωσιν | ὥστε τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν εἶναι καὶ φίλον, ἐφ' οἷς καὶ τοὺς μύδρους ἐν τῷ πελάγει καθεῖσαν.

XXIV. Μετὰ δὲ ταῦτα θαρρούσης ἤδη τῆς πόλεως καὶ χρημάτων ἠθροισμένων πολλῶν, συνεβούλευεν ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἡγεμονίας καὶ καταβάνας ἐκ τῶν ἀγρῶν οἰκεῖν ἐν τῷ ἄστει· τροφήν γὰρ ἔσεσθαι πᾶσι, τοῖς μὲν στρατευομένοις, τοῖς δὲ φρουροῖσι, τοῖς δὲ τὰ κοινὰ πράττουσι, εἴθ' οὕτω κατασχῆσιν τὴν ἡγεμονίαν. 2 Πεισθέντες δὲ ταῦτα καὶ λαβόντες τὴν ἀρχὴν τοῖς τε συμμάχοις δεσποτικωτέρως ἐχρῶντο, πλὴν Χίων καὶ Λεσβίων καὶ Σαμίων· τούτους δὲ φύλακας εἶχον τῆς ἀρχῆς, ἐὼντες τὰς τε πολιτείας παρ' αὐτοῖς καὶ ἄρχειν ὧν ἔτυχον ἄρχοντες. 3 Κατέστησαν δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς εὐπορίαν τροφῆς, ὥσπερ Ἀριστείδης εἰσηγήσατο. Συνέβαινε γὰρ ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῶν τελῶν καὶ τῶν συμμάχων πλείους ἢ δισμυρίους ἄνδρας τρέφεσθαι. Δικασταὶ μὲν γὰρ ἦσαν ἑξακισχίλιοι, τοξόται δ' ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι, καὶ πρὸς τούτοις ἵππεῖς χίλιοι καὶ διακόσιοι, βουλή δὲ πεντακόσιοι, καὶ φρουροὶ νεωρίων πεντακόσιοι, καὶ πρὸς τούτοις ἐν τῇ πόλει φρουροὶ πεντήκοντα, ἀρχαὶ δ' ἑνδημοὶ μὲν εἰς ἑπτακοσίους ἄνδρας, ὑπερόριοι δ' εἰς ἑπτακοσίους· πρὸς δὲ τούτοις, ἐπεὶ συνεστήσαντο τὸν πόλεμον ὕστερον, ὀπλιτὰι μὲν δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, νῆες δὲ φρουρίδες εἴκοσι, ἄλλαι δὲ νῆες αἱ τοὺς φόρους ἄγουσαι (...) τοὺς ἀπὸ τοῦ κυάμου δισχιλίους ἄνδρας, ἔτι δὲ πρυτανεῖον καὶ ὄρφανοὶ καὶ δεσμωτῶν φύλακες· ἅπασι γὰρ τούτοις ἀπὸ τῶν κοινῶν ἡ διοικήσεις ἦν.

1) Τοὺς μύδρους ἐν τῷ πελάγει καθεῖσαν· τοὺς μύδρους (λίθους πυρακτωμένους) ἐλάμβανον διὰ τῶν χειρῶν, ἐνῶ ὠρκίζοντο καὶ ἔρριπτον κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὄρκου εἰς τὴν θάλασσαν· ἦτο δὲ ἡ τελετὴ αὕτη συμβολισμὸς τοῦ ἀπαραιτιάστου τῆς συνθήκης· πρβλ. Ἡροδότου 1, 165, Πλουτάρχου Ἀριστείδην 25.

2) Περί τῶν Λεσβίων καὶ τῶν Σαμίων ἡ βεβαίωσις αὕτη δὲν εἶναι ἀκριβής· διότι εἰς μὲν τὴν Σάμον στασιάσασαν ἐστάλησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν κληροῦχοι Ἀθηναῖοι τὸ 440, εἰς δὲ τὴν Μυτιλήνην ἐπίσης τὸ 427.

τούς αὐτοὺς (μὲ τούς Ἀθηναίους) ἐχθροὺς καὶ φίλους, εἰς πίστω-
σιν τῶν ὁποίων καὶ τούς πυρακτωμένους στρογγυλοὺς λίθους ἔρ-
ριψαν ὁμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν¹.

XXIV. Μετὰ δὲ ταῦτα, καθ' ὅσον ἤδη ἐλάμβανε πεποίθησιν
εἰς τὰς δυνάμεις τῆς ἡ πόλις καὶ χρήματα πολλὰ εἶχον συνα-
θροισθῆ, συνεβούλευεν (ὁ Ἀριστείδης) ν' ἀναλάβουν αὐτοβού-
λως τὴν ἡγεμονίαν καὶ καταβαίνοντες ἐκ τῶν ἀγρῶν νὰ κατοι-
κοῦν εἰς τὴν πόλιν· διότι τὰ τῆς συντηρήσεως θὰ ὑπῆρχον δι'
ὄλους, εἰς ἄλλους μὲν ὡς ἀπησχολημένους εἰς ἐκστρατείας, εἰς ἄλ-
λους δὲ ὡς ἔχοντας τὴν φρούρησιν τῆς χώρας, εἰς ἄλλους δὲ ὡς
διαχειριζομένους τὰ κοινά· ἔπειτα κατὰ τοιοῦτον τρόπον (ὄργα-
νούμενοι) θὰ ἐπιτύχουν τὴν ἡγεμονίαν. 2 Πεισθέντες δὲ εἰς
ταῦτα καὶ λαβόντες τὴν ἐξουσίαν ἐφέροντο πρὸς τοὺς συμμάχους
πλέον δεσποτικῶς, ἐκτὸς εἰς τοὺς Χίους καὶ τοὺς Λεσβίους καὶ
τοὺς Σαμίους²· τούτους δὲ τοὺς εἶχον φύλακας τῆς ἡγεμονίας,
ἀφήσαντες εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ ἴδια τῶν πολιτεύματα καὶ τὴν ἐξου-
σίαν ἐπὶ ἐκείνων ὅσους ἐξουσίαζον. 3 Ἐθέσπισαν δὲ καὶ ὑπὸ
τοῦ δημοσίου παροχὴν τῶν πρὸς διατροφὴν ἀπαιτουμένων εἰς
τὸν λαόν, καθὼς ὑπέδειξε τοῦτο ὁ Ἀριστείδης. Τοιουτοτρόπως
ἀπὸ τῶν ἀμέσων καὶ τῶν ἐμμέσων φόρων καὶ ἀπὸ τῶν εἰσπρατ-
τομένων ἀπὸ τοὺς συμμάχους συνέβη νὰ συντηροῦνται περισσό-
τεροι ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες ἄνθρωποι. Διότι δικασταὶ μὲν ἦσαν ἕξ
χιλιάδες, τοξόται δὲ χίλιοι ἑξακόσιοι καὶ πρὸς τούτοις χίλιοι δια-
κόσιοι ἵππεῖς, μέλη δὲ τῆς βουλῆς πεντακόσιοι καὶ φρουροὶ τῶν
νεωρῶν πεντακόσιοι καὶ πρὸς τούτοις φρουροὶ εἰς τὴν πόλιν³
πενήντα, διαχειρισταὶ τῶν ἐξουσιῶν⁴ τῶν ἐγχωρῶν μὲν ἕως ἑ-
πτακόσιοι ἄνδρες, ἔξω δὲ τῆς χώρας ἕως ἑπτακόσιοι· ἐπὶ πλέον,
ὅταν κατόπιν ἔκαμαν τὸν πόλεμον, ὑπῆρχον στρατιῶται μὲν δύο
χιλιάδες πεντακόσιοι, πλοῖα δὲ φρουροῦντα εἴκοσιν, ἄλλα δὲ πλοῖα
μεταφέροντα τοὺς διὰ ψηφοφορίας ἐκλεγομένους δύο χιλιάδας
φρουρῶν [τῶν ὑποτελῶν πόλεων]· ἀκόμη δὲ ὑπῆρχον τὸ πρυτα-
νεῖον, οἱ ὄρφανοὶ καὶ οἱ δεσμοφύλακες· διότι εἰς ὄλους τούτους
ἡ συντήρησις παρείχετο ἀπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου..

3) Οἱ φρουροὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

4) Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Αἱ ἀρχαί.

XXV. Ἡ μὲν οὖν τροφή τῷ δήμῳ διὰ τούτων ἐγένετο. Ἔτη δὲ ἑπτακαίδεκα μάλιστα μετὰ τὰ Μηδικὰ διέμεινεν ἡ πολιτεία προεστώτων τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, καίπερ ὑποφερομένη κατὰ μικρόν. Αὐξανομένου δὲ τοῦ πλήθους, γενόμενος τοῦ δήμου προστάτης Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου, ἢ δοκῶν καὶ ἀδωροδόκητος εἶναι καὶ δίκαιος πρὸς τὴν πολιτείαν, ἐπέθετο τῇ βουλῇ. 2 Καὶ πρῶτον μὲν ἀνεῖλε πολλοὺς τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἀγῶνας ἐπιφέρων περὶ τῶν διωκημένων· ἔπειτα τῆς βουλῆς ἐπὶ Κόνωνος ἄρχοντος ἅπαντα περιείλε(το) τὰ ἐπίθετα δι' ὧν ἦν ἡ τῆς πολιτείας φυλακή, καὶ τὰ μὲν τοῖς πεντακοσίοις, τὰ δὲ τῷ δήμῳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις ἀπέδωκεν. 3 Ἐπραξε δὲ ταῦτα συναιτίου γενομένου Θεμιστοκλέους, ὃς ἦν μὲν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἔμελλε δὲ κρίνεσθαι μηδισμοῦ. Βουλόμενος δὲ καταλυθῆναι τὴν βουλήν ὁ Θεμιστοκλῆς πρὸς μὲν τὸν Ἐφιάλτην ἔλεγεν ὅτι συναρπάζειν αὐτὸν ἡ βουλή μέλλει, πρὸς δὲ τοὺς Ἀρεοπαγίτας ὅτι δείξει τινὰς συνισταμένους ἐπὶ καταλύσει τῆς πολιτείας. Ἀγαγὼν δὲ τοὺς αἰρεθέντας τῆς βουλῆς οὗ διέτριβεν ὁ Ἐφιάλτης, ἵνα δείξη τοὺς ἀθροισμένους, διελέγετο μετὰ σπουδῆς αὐτοῖς. Ὁ δ' Ἐφιάλτης ὡς εἶδε καταπλαγεὶς καθίζει μονοχίτων ἐπὶ τὸν βωμόν. 4 Θαυμασάντων δὲ πάντων τὸ γεγονός καὶ μετὰ ταῦτα συναθροισθείσης τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων κατηγοροῦν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν ὃ τ' Ἐφιάλτης καὶ (ὁ) Θεμιστοκλῆς, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως περιείλοντο αὐτῶν τὴν δύναμιν. Καὶ . . . , ἀνηρέθη δὲ καὶ ὁ Ἐφιάλτης δολοφονηθεὶς μετ' οὐ πολὺν χρόνον δι' Ἀριστοδίκου τοῦ Ταναγραίου.

1) *Περὶ τῶν διωκημένων** λέγει ἀορίστως τὸ κείμενον. Ἦτοι περὶ τῆς διαχειρίσεώς των εἴτε τῆς πολιτικῆς εἴτε ἴσως τῆς οἰκονομικῆς.

Ἐφιάλτης καὶ Θεμιστοκλῆς.

XXV. Ἡ διατροφή λοιπὸν τοῦ λαοῦ τοιουτοτρόπως ἐγίνετο. Δεκαεπτὰ δὲ καὶ πλέον ἔτη μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους διετηρήθη ἡ πολιτεία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἃν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατέπιπτεν. Ὅτε δὲ ηὔξηθησαν αἱ λαϊκαὶ τάξεις, γενόμενος ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ ὁ Ἐφιάλτης ὁ υἱὸς τοῦ Σοφωνίδου, ἔχων ὑπόληψιν ὅτι καὶ ἀδωροδόκητος ἦτο καὶ δίκαιος πρὸς τὸ πολίτευμα, ἐπετέθη οὗτος ἐναντίον τῆς βουλῆς. 2 Καὶ πρῶτον μὲν καθήρεσε πολλοὺς τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, προκαλῶν ἐναντίον αὐτῶν δίκας περὶ τῆς διαχειρίσεώς των· ἔπειτα δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Κόνωνος ἀφήρεσεν ἀπὸ τὴν βουλήν ὅλας τὰς ἐξουσίας, διὰ τῶν ὁποίων αὐτὴ καθίστατο φρουρὸς τοῦ πολιτεύματος, καὶ ἄλλας μὲν τῶν ἐξουσιῶν ἔδωκεν εἰς τοὺς πεντακοσίους, ἄλλας δὲ εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ δήμου καὶ εἰς τὰ δικαστήρια. 3 Διέπραξε δὲ αὐτὰ μὲ τὸ νὰ γίνῃ συνεργάτης τοῦ Θεμιστοκλῆς, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐπρόκειτο δὲ νὰ δικασθῆῖ κατηγορούμενος διὰ φιλίαν πρὸς τοὺς Πέρσας (μηδισμόν)· θέλων δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς νὰ καταργηθῆῖ ἡ ἐξουσία τῆς βουλῆς, πρὸς μὲν τὸν Ἐφιάλτην ἔλεγεν ὅτι ἡ βουλή ἐσχεδίαζεν ἐξαίφνης νὰ τὸν συλλάβῃ, πρὸς δὲ τοὺς Ἀρεοπαγίτας ὅτι θὰ ὑποδείξῃ τινὰς συνεννοημένους διὰ νὰ καταλύσουν τὸ πολίτευμα. Ὁδηγήσας δὲ τοὺς πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐκλεγέντας εἰς τὸ μέρος ὅπου διέμενεν ὁ Ἐφιάλτης, συνωμίλει μὲ πολλὴν ζωηρότητα μαζί των. Ὁ δὲ Ἐφιάλτης, καθὼς εἶδε τοῦτο, καταφεύγει ἐνδεδυμένος μόνον τὰ ἐσώρουχα (μισοενδυμένος) ἰκέτης εἰς τὸν βωμόν. 4 Ἀφοῦ δὲ ὅλοι ἐξεπλάγησαν διὰ τὸ συμβάν καὶ ἡ βουλή τῶν πεντακοσίων συνῆλθεν εἰς συνεδρίασιν, ἐπετέθησαν διὰ διαφόρων κατηγοριῶν ἐναντίον τῶν Ἀρεοπαγιτῶν καὶ ὁ Ἐφιάλτης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ πάλιν ἔπειτα ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου κατὰ ὅμοιον τρόπον, ἕως οὔ τοὺς ἀφήρεσαν τὴν ἐξουσίαν. Ἐφρονεύθη δὲ καὶ ὁ Ἐφιάλτης δολοφονικῶς, ὄχι μετὰ πολὺν καιρὸν, διὰ τοῦ Ταναγραίου Ἀριστοδίκου.

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΕΙΣ

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ — ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΩΝ — ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΜΕ ΕΙΣΑΓΩΓΗΝ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μεταφράσονται καθηγηταί Πανεπιστημίων, ἀκαδημαϊκοί, κορυφαίοι
ἐπιστήμονες καὶ λογοτέχναι.

Δύο τόμοι μηνιαίως ἐπὶ χάρτου πολυτελείας.

Οἱ ἐγγραφόμενοι διὰ τὴν σειράν τῆς Βιβλιοθήκης «Παπύρου» καταβάλλοντες δρχ. 100 δικαιούνται νὰ λάβουν 3 ἀδέτους τόμους τοῦ «Παπύρου» (Δεμ. 150). Μηνιαία δόσις δρχ. 60 (διὰ 2 ἀδ. τόμους). 7αχ/κά ἐπαρχίων δρχ. 4 κατὰ τόμον. Δετικά ἐκάστου χρυσοδέτου τόμου δρχ. 15 ἐπὶ πλεον.

ΤΟΜΟΙ 10 ἀδ. δρχ. 300. Δεμ. 450.

- 1.—ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ: Γεωγραφικά (Α'). Εἰσαγωγή καὶ μετάφρασις Ἀ. Σ. Ἀρβανιτοπούλου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου. Πωλεῖται χωριστὰ ἀδέτον δρχ. 40. Δεμένον δρχ. 55. (Ἐξηντλήθη καὶ ἀνατυπῶνται διὰ τοὺς νέους συνδρομητάς).
- 2.—ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Τὰ Ἑλληνικά Γράμματα. Εἰσαγωγή Δ. Σ. Μπαλάνου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀκαδημαϊκοῦ. Μετάφρασις Ἀδ. Διαμαντοπούλου, διευθυντοῦ τοῦ Ἀρσακείου Διδασκαλείου. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55. (Ἐξηντλήθη καὶ ἀνατυπῶνται).
- 3.—ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ: Ρητορικὴ Τέχνη (Α'). Εἰσαγωγή Ἀ. Σ. Ἀρβανιτοπούλου, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου. Μετάφρασις καὶ σημειώσεις Ἐπαμ. Μαλαίνου. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55. (Ἐξηντλήθη καὶ ἀνατυπῶνται).
- 4.—ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ: Αἰθιοπικά (ἢ Θεαγένης καὶ Χαρικλεία). Ἀναλυτικὴ εἰσαγωγή εἰς τὸ ἀρχαῖον μυθιστόρημα (Christ). Λογοτεχνικὴ μετάφρασις Φώτου Γιοφύλλη. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55. (Ἐξηντλήθη καὶ ἀνατυπῶνται).
- 5.—ΑΙΣΧΥΛΟΥ: Πέρσαι. Εἰσαγωγή, σημειώσεις καὶ νέα ἔμμετρος μετάφρασις Ἰω. Ζερβοῦ, διευθ. τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55.
- 6.—ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ: Λακεδαιμονίων Πολιτεία. — Ἀθηναίων Πολιτεία. Ἀρχαῖον κείμενον, εἰσαγωγή, μετάφρασις καὶ σημειώσεις ὑπὸ Ἀδ. Διαμαντοπούλου, διευθυντοῦ Ἀρσακείου Διδασκαλείου. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55.
- 7.—ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ: Ἀθηναίων Πολιτεία. Ἀρχαῖον κείμενον, εἰσαγωγή, σημειώσεις καὶ μετάφρασις Ἰω. Ζερβοῦ. Μέρος Α'. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55.
- 8.—ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ: Ἀθηναίων Πολιτεία. Μέρος (Β' τέλος). Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55.
- 9.—ΠΟΛΥΒΙΟΥ: Ἱστορίαι (Α'). Ἀρχαῖον κείμενον, εἰσαγωγή καὶ μετάφρασις Εὐ. Φωτιάδου, τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Ἀδ. δρχ. 40. Δεμ. δρχ. 55.
- 10.—ΠΛΑΤΩΝΟΣ: Συμπόσιον. Ἀρχαῖον κείμενον καὶ μετάφρασις μετὰ σημειώσεων ὑπὸ Ἰ. Ζερβοῦ.

ΚΛΠ. ΚΛΠ.